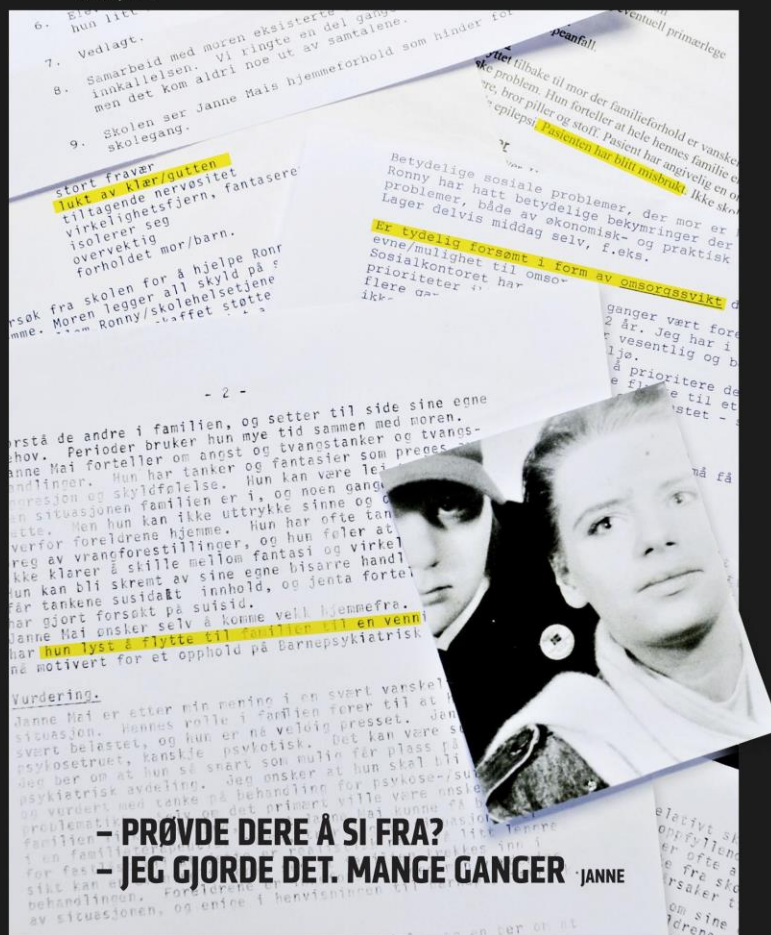

Jannes

historie

BT MAGASINET 24

LØRDAG 15. JUNI 2013

Metoderapport til SKUP 2013

Journalister:

Ingunn Røren og Ingrid Fredriksen

Research:

Anne Hovden

Redaksjon:

Bergens Tidende
Krinkelkroken 1
Postboks 7240, 5020 Bergen

Kontakt:

Ingunn Røren, ingunn.roren@bt.no, tlf. 91 30 73 46
Ingrid Fredriksen, ingrid.fredriksen@bt.no, tlf. 99 25 60 94
Anne Hovden, anne.hovden@bt.no, tlf. 92 49 76 15

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning	s.3
2. Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?	s.4
3. Liste over samlet publisering	s.4
4. Hva var den sentrale problemstillingen ved starten av prosjektet? Ble den endret?	s.6
5. Hva er genuint nytt i saken?	s.7
6. Organisering av arbeidet	s.8
7. Metodebruk, kildebruk, og problemer underveis	
7.1. Jakten på nøkkelkildene	s. 9
7.2. Logging av brevene og arbeidet med tidslinjen	s.14
7.3. Vurdering av samtykkekompetanse	s.17
7.4. Innsynssøknader uten underskrift, verge eller pårørende	s.18
7.5. Hvordan komme rundt en sykehjemslege – og en hjelpeverge	s.19
7.6. Kartlegging av familiens mange bosteder	s. 21
7.7. Slik fant vi frem i kommunens, statens og skoleverkets mapper	s. 22
7.8. Gjennomgang av legejournaler	s. 25
7.9. Motstand i kommunen	s. 26
7.10. Etske dilemmaer	s. 27
7.11. Tilsvarsrunnen	s. 28
7.12 Slik samarbeidet vi med Janne og Ronny Eliassen	s. 30
7.13. Formidling og presentasjonen av historien	s. 31
8. Konsekvenser av saken	s. 33
9. Kildeliste	s. 35
10. Vedlegg	s. 37

1. Innledning.

Hele livet hadde Janne Mai Lothe Eliassen prøvd å fortelle om det fryktelige som skjedde i oppveksten. Så gikk det galt. Nå er Janne hjerneskadet og avhengig av rullestol som følge av langvarig seksuelt misbruk og omsorgssvikt. De siste 13 årene har hun bodd på et sykehjem i Bergen, glemt av nesten alle. Hun har mistet det meste av språket og evnen til å skrive, men ønsket om å bli hørt ble aldri borte.

Ingen hadde svaret på hvordan Janne (40) endte opp i denne situasjonen. Ikke engang hovedpersonen selv.

Det lille vi visste om historien trigget alle journalistiske reflekser. Vi så konturene av 40 år med offentlig svik, med verst tenkelig utfall. Men hvordan kunne vi dokumentere det? Fra begynnelsen så vi at de vanlige forutsetningene for graving ikke var til stede. Den største utfordringen var at ingen visste hvem som tok Jannes avgjørelser. Vanlige rutiner for innsynssøknader kunne derfor ikke benyttes.

Sykehjemmet som hadde hatt ansvar for henne i 13 år, visste lite om hennes forhistorie. Janne hadde ingen papirer som ga svar, svært få personlige eiendeler, og elektroniske spor etter familien var lik null. Broren var tung narkoman og Janne ante ikke hvor han var.

Da vi begynte gravingen, var de eneste dokumentene vi hadde en skoeske full av barnebrev, skrevet av Janne før hun kollapset. Bestevenninnen Kristin hadde tatt vare på brevene. Håndskriften var et barns, mens innholdet tilhørte voksenverdenen.

“Det er et evig kaos her hjemme, skjønner du. For en tid siden var sosialkontoret her, for å snuse rundt i leiligheten. (For å se hvordan vi har det). De synes visst synd på meg, fordi jeg ikke har seng.”

Brevene fortalte at en rekke offentlige etater kjente til forholdene som Janne og broren Ronny levde under. Likevel ble barna boende hjemme.

Janne utviklet etterhvert alvorlige spiseforstyrrelser. Etter å ha levd fullstendig isolert med sin psykisk syke mor i tre år, kollapset hun. Da hun våknet fra koma var hun hjerneskadet, kunne ikke gå, og nesten ikke snakke. Men hodet fungerte. I år etter år har Janne sittet på sykehjemmet og tenkt. De samme spørsmålene dukket opp, gang på gang: Hvorfor ble vi aldri hørt? Og hvor er Ronny?

Bit for bit begynte vi å legge puslespillet som utgjør Jannes liv. Vi søkte etter skriftlig dokumentasjon fra over 30 etater og institusjoner, lette i gamle dagbøker og brev, snakket med en lang rekke muntlige kilder og kartla Janne og Ronnys slekt i inn- og utland. Dokumentasjonen fantes der ute, bare vi gravde dypt nok.

Slik fortalte vi Jannes historie.

2. Når og hvordan kom arbeidet i gang, og hva var ideen som startet det hele?

8. desember 2012 fortalte BTMagasinet om Cathrine Langfjell Torsvik, som vokste opp i et hjem med rus og manglende omsorg. Mange visste, men ingen sa noe. Vi kontaktet alle de som kunne gitt Cathrine en bedre barndom. I dagene etter at saken hadde stått på trykk fikk vi hundrevis av reaksjoner fra lesere. En av e-postene skilte seg ut:

«Det fikk meg til å tenke på min venninne, som vokste opp med omsorgssvikt og svik fra begge sine foreldre. Begge foreldrene var alkoholikere og misbrukte også venninnen min seksuelt – hun fortalte meg om dette da vi var 12 år. Min gode og snille venninne Janne er i dag 39 år, hun er på hjem, hun fikk en hjerneskode trolig oppstått etter langvarig slanking. Det paradoksale med hennes historie er at der hun er i dag, på et hjem sammen med andre funksjonshemmede, er trolig det eneste trygge stedet hun noen gang har vært.»

E-posten var fra Kristin Whitehouse, som hadde vært Jannes bestevenninne i hele oppveksten. Vi ringte Whitehouse, som fortalte at hun hadde tenkt på å kontakte pressen i 13 år, men var redd det ville bli feil for Janne. Da hun leste om Cathrine, tenkte hun at hvis Janne fortsatt kunne snakke, ville hun ha fortalt historien sin på samme måte.

Vi spurte om det fantes noe som kunne vise hvem Janne var før hun ble hjerneskadet. Whitehouse kom til redaksjonen med en skoeske full av brev. Det viste seg å være 11 års brevveksling mellom de to bestevenninnene, til sammen 31 brev. Janne samtykket til at BT fikk lese brevene.

3. Liste over samlet publisering

Listen inneholder alle saker knyttet til Jannes historie i perioden 15. juni – 12. des. 2013

Dato	Tittel	Ingress	Journalister	Eventuell weblenke
15. juni	Jannes historie Del 1 (Førstesideoppslag)	I mange år har ikke Janne hatt mulighet til å fortelle sin historie. Så fikk BT brevene hun skrev til bestevenninnen. Folk må få vite hva som skjedde, tenkte venninnen. For det må aldri skje igjen.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Anne Hovden	http://multimedia.bt.no/janne/
15. juni	Jannes historie Del 1 (Førstesideoppslag)	– Jeg har ikke rørt noen av de ungene. Det kan du være helt sikker på, sier Jannes stefar og Ronnys far.	Ingunn Røren Øyvind Lefdal Eidsvik	http://multimedia.bt.no/janne/
15. juni	Mæland ber Janne og Ronny om unnskyldning	Monica Mæland sier oppfølgingen av Janne og Ronny ser ut til å ha sviktet totalt. Etter å ha lest historien om de to, har hun startet undersøkelser.	Ingunn Røren Øyvind Lefdal Eidsvik	http://multimedia.bt.no/janne/

15. juni	De vergeløse (leder i BTMagasinet)		Gard Steiro (sjefredaktør)	
16. juni	Jannes historie Del 2 (førstesideoppslag)	Janne Mai Lothe Eliassen kan ikke gå. Hun kan nesten ikke snakke. Omsorgssvikten førte til kollaps og hjerneskode.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Anne Hovden	http://multimedia.bt.no/janne/
16. juni	Viser til taushetsplikt	Verken byrådsleder eller institusjonsleder vil si noe om hvorfor overgrepssanklagene aldri ble anmeldt.	Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Viser-til-taushetsplikt-2915265.html
16. juni	Barna Bergen lot falle (kommentar)	Bergens historie har fått et nytt og mørkt kapittel om barn som ble sviktet.	Frøy Gudbrandsen (kommentator)	http://www.bt.no/gudbrandsen/Barna-Bergen-lot-falle-2915315.html
17. juni	Krever millioner for å gi Janne et bedre liv (førstesideoppslag)	I avhør har hun fortalt om overgrep, vanskjøtsel og vold. Jannes hjelpeverge og bistandsadvokat sier han vil kreve et «betydelig millionbeløp» fra Bergen kommune.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Varsler-millionerstatning-for-Janne-2916253.html
17. juni	Stefaren tatt inn til avhør	Mannen i 70-årene er mistenkt for overgrep gjennom en årrekke.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Janne-saken/Stefaren-tatt-inn-til-avhor-2916271.html
17. juni	– To barn totalt overlatt til seg selv	– Historien om Jannes tapte barndom gjør fysisk vondt, sa domprost Jan Otto Myrseth i sin søndagspreken.	Rune Christophersen	http://www.bt.no/nyheter/lokal/To-barn-totalt-overlatt-til-seg-selv-2916228.html
18. juni	Så barn bli ofre i en bydel i kaos (førstesideoppslag)	Flere barn som opplevde overgrep, vold og rus, ble aldri fulgt opp i Loddefjord.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Sa-barn-bli-ofre-i-en-bydel-i-kaos-2916807.html
19. juni	– Det vil komme flere Janne-saker	Barneminister Inga Marte Thorkildsen ber landets kommuner forberede seg på store erstatningskrav. Årsaken er flere tiår med sviktende barnevern.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Det-vil-komme-flere-Janne-saker-2917582.html
19. juni	– Jeg har hatt mye dårlig samvittighet	Kristin Whitehouse har fått hundrevis av positive henvendelser fra kjente og ukjente. Selv skulle hun ønsket at hun kunne stilt opp mer.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Janne-saken/Jeg-har-hatt-mye-darlig-samvittighet-2917278.html
20. juni	Forent etter 20 år	Tidligere barnepleier Bente Liland hadde gitt opp å finne igjen Janne Mai Lothe Eliassen.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Janne-saken/Jeg-slipper-henne-aldri-igjen-2918366.html
24. juni	Møter stadig nye skjebner som Janne (Førstesideoppslag)	Bymisjonen, Blå Kors, Utekontakten og Strax-huset får ofte inn saker der barna aldri fikk hjelpen de skulle fått.	Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/Janne-saken/De-moter-stadig-nye-sjebner-som-Janne-2920784.html

25. juni	Med rett til å ødelegge (Kommentar)	Foreldre har utstrakt makt til å sabotere det som er best for barnet.	Frøy Gudbrandsen	http://www.bt.no/meninger/kommentar/gudbrandsen/Med-rett-til-a-odelegge-2921312.html
26. juni	Krever endring etter Jannes sak	Utvid tilbudet hos Gatejuristen, sier opposisjonspartiene i Bergen. Rødt vil ha et eget barnevernombud.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/Janne-saken/Krever-endring-etter-Jannes-sak-2921757.html
27. juni	Møtte Mæland	Hele livet har Ronny Lothe Eliassen kjempet for å bli hørt. I går lyttet byrådsleder Monica Mæland.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen Øyvind Lefdal Eidsvik	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Janne-saken/Ronny-motte-byradsleder-Maland-2922563.html
20. juli	Drømmetur i pøsregn	På to uker har Janne Mai Lothe Eliassen fått oppfylt to av sine høyeste ønsker.	Ingunn Røren	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Drommetur-i-posregn-2934267.html
18. sept	Jannes sak er foreldet	Janne Lothe Eliassen anmeldte stefaren for grove seksuelle overgrep i hele barndommen. Nå er saken henlagt fordi den er foreldet.	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen	http://www.bt.no/Janne-saken/Jannes-sak-er-foreldet-2969310.html
12. des	Ingen svar for Janne og Ronny	I et halvt år har Bergen kommune lett i egne arkiver for å finne ut hva som gikk galt. Fremdeles har ikke Janne og Ronny Eliassen fått svar. (Saken inkluderer også statusrapport på erstatningssaken, som er pågående).	Ingunn Røren Ingrid Fredriksen	http://www.bt.no/nyheter/lokal/Janne-saken/Ingen-svar-til-Janne-og-Ronny-3022186.html#.UqnHGvTuKSo

4. Hva var den sentrale problemstillingen ved starten av prosjektet? Ble den endret?

Opprinnelig problemstilling:

Etter intervjuet med Whitehouse, og etter å ha lest brevene, var det to store spørsmål vi stilte oss:

Hvordan kunne en hel familie falle så totalt gjennom samfunnets sikkerhetsnett gjennom så mange år? Hvordan kunne to funksjonsfriske barn ende opp på hver sin institusjon med ødelagte liv?

Helt fra begynnelsen visste vi at dette ville bli et uvanlig gravearbeid. I denne saken var svært få av de vanlige forutsetningene for å kartlegge en families historie til stede:

- Hovedpersonen er i live, men kan ikke lenger fortelle sin historie på vanlig måte på grunn av hjerneskade og store talevansker. Hun kan heller ikke bruke telefonen, skrive eller signere innsynsbegjæringer.
- Janne er hjerneskadet og bor på en institusjon, men er ikke umyndiggjort. Hun hadde ingen verge, hjelpeverge eller fungerende familie som kunne være hennes talsperson.

- Offentleglova kunne ikke brukes på vanlig måte, siden ingen kunne fortelle oss hvem som tok avgjørelser for Janne eller kunne be om innsyn på hennes vegne. Mange av institusjonene og etatene var usikre på hvordan de skulle håndtere innsynsbegjæringene fordi de ikke hadde vært borte i lignende problemstillinger.
- Det finnes knapt elektroniske spor etter noen av de fire sentrale familiemedlemmene. Søk på Jannes navn ga to treff i skattelistene fra 90-tallet som eneste resultat, søk på foreldrene ga treff i skattelistene og telefonkatalogen, mens søk på broren førte oss til en Facebook-side som ikke var i bruk.
- De to kildene vi hadde tilgang til fra begynnelsen, Janne og venninnen Kristin, var begge barn da avgjørende episoder skjedde. De fikk med seg hendelser, men ikke nødvendigvis kontekst.
- Janne hadde ingen kontakt med familien sin da vi møtte henne. Broren var forsvunnet, moren var død. Stefaren ble beskrevet som en voldelig overgriper, og kunne ikke kontaktes tidlig i prosessen av frykt for at han skulle oppsøke Janne.
- De to viktigste personene, Janne og broren Ronny, har ingen personlige papirer eller dokumenter fra noe tidspunkt i livet. Ingen av dem bruker pc, mobil eller har bankkort, noe som er svært uvanlig for personer som er under 40 år. Janne hadde fire familiebilder, Ronny hadde ikke ett eneste bilde. Søsknene bor på hver sin institusjon, og har knapt personlige eiendeler.
- Janne og Ronny hadde dårlig oversikt over slekten sin, og hadde ikke vært i kontakt med andre familiemedlemmer på mange år. Det var derfor en utfordring å finne ut hvem de andre familiemedlemmene var.

Endring i problemstilling:

Etter hvert som vi fikk tilgang til stadig flere dokumenter, så vi at en rekke offentlige etater kjente til forholdene. De som skulle varsle, hadde gjort det. Dermed ble problemstillingen: Når det offentlige visste om situasjonen, hvorfor ble det ikke satt i gang tilstrekkelige tiltak overfor familien?

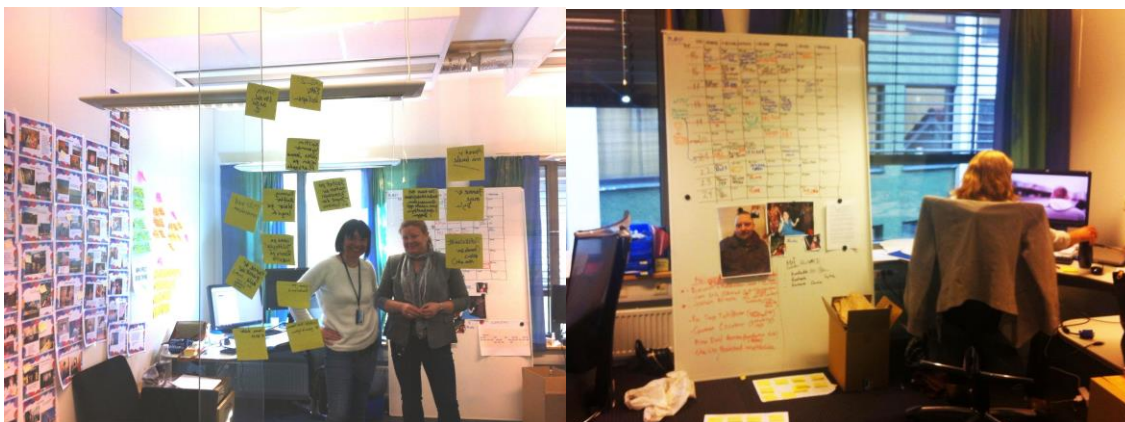
5. Hva er genuint nytt i saken?

- **Varsling ikke fulgt opp:** Vi dokumenterte at minst 14 personer fra 13 ulike offentlige etater og institusjoner i bergensdistriktet sendte rapporter om at Janne og Ronny Eliassen ble utsatt for grov omsorgssvikt. Meldingene var ikke vage bekymringer, men konkrete meldinger om straffbare forhold og vanskjøtsel. Ingen av rapportene førte til at barna fikk det bedre. Heller ikke en psykiaters varsling til barnevernet om at Janne hadde tydelige tegn på seksuelt misbruk ble fulgt opp.

- **Omsorgssvikten førte til hjerneskade:** Dokumenter fra sosialtjeneste, barnevernstjeneste, psykologer samt legejournalen til Janne Mai Eliassen beviste en direkte kobling mellom omsorgssvikten hun var utsatt for i oppveksten, og de alvorlige spiseforstyrrelsene som førte til hjertestans, kollaps, varig hjerneskade og funksjonshemming.
- **Manglende rettssikkerhet:** Janne hadde i 13 år ingen fungerende pårørende etter kollapsen. Hun hadde heller ikke hjelpeverge eller verge, til tross for at sykehjemmet mener hun ikke er samtykkekompetent. En perifer slektning på 75 år var ført opp som nærmeste pårørende, men denne slektningen fikk ingen informasjon om Jannes behandling. Siden Janne har store talevansker, gikk mangelen på en talsperson på bekostning av hennes rettssikkerhet. Konsekvensene var at Janne ble fratatt muligheten til å anmelde overgrepene hun hadde vært utsatt for. Ingen kunne ivareta hennes interesser og sikre at rehabiliteringstilbudet var godt nok.
- **Konsekvenser av det biologiske prinsipp:** Vi kunne også dokumentere hvilke konsekvenser det biologiske prinsipp, som stod sterkt i barnevernssaker i perioden søsknene vokste opp, kunne få. Janne og Ronny ble ikke tatt ut av familien av hensyn til morens avhengighetsforhold til barna. Disse vurderingene ble gjort selv om moren var delaktig i omsorgssvikt overfor begge barna, og skal ha vært med på overgrep mot det ene barnet.
- **Dobbeltrolle og kritikkverdig vergepraksis:** Vi dokumenterte at Bergen kommune hadde sviktet Janne gjennom hele oppveksten. Ved å ikke utnevne en hjelpeverge for henne, fratok den samme kommunen Janne muligheten til å søke erstatning – fra Bergen kommune. Dette pågikk i 13 år, helt til Janne fikk hjelpeverge etter at BT begynte å stille spørsmål om hennes situasjon.
- **Systemkollaps:** Gjennom kartleggingen av en familiehistorie gjennom 80 år, dokumenterte vi en gjennomgående svikt i sosial- og barnevernstjenesten i Bergen, spesielt på 70- og 80-tallet. Tidligere og nåværende politisjefer, barnevernsarbeidere og barnevernsledere fortalte om en sosialtjeneste i krise der en mengde barn levde under uholdbare forhold i hjemmet uten å få hjelp. Mange av disse har hjelpeapparatet først fanget opp som voksne. Bymisjonen, Utekontakten, Strax-huset og Blå Kors får i dag ukentlig inn saker der barn fra denne perioden nå er voksne rusmisbrukere.

6. Organisering av arbeidet.

Tre journalister jobbet med prosjektet fra begynnelse til slutt: Ingunn Røren, Ingrid Fredriksen og Anne Hovden. Røren og Fredriksen arbeidet med saken deltid fra desember 2012 til mars 2013, og på fulltid fra begynnelsen av april og ut juni 2013. Hovden jobbet deltid med prosjektet i hele perioden, og bidro med research, innsynsbegjæringer og dokumentjakt. Fra april satt alle tre i et eget prosjektrum i Bergens Tidende.

Alle bilder vi fikk tak i av Janne, Ronny og familien ble hengt opp kronologisk på veggen. Det hjalp oss med å forstå familiens utvikling, og detaljer på bildene hjalp oss med å tidfeste hendelser. Vi brukte også en stor tavle som kalender, med alle avtaler og møter. Vi startet tidlig med å føre en datert logg i Google Docs over alt vi gjorde.

Totalt var det rundt 20 involverte i prosjektet. I tillegg til Røren, Fredriksen og Hovden var tre andre tett involvert i saken helt fra starten: Multimedijournalist Thomas Orten, videojournalist Ronald Hole og fotograf Rune Sævig. Vi delte alt materiale mellom oss i Google Docs, slik at alle hadde full oversikt over all tilgjengelig dokumentasjon. Vi skrev ut alle scener og historier om Janne og Ronny lenge før vi hadde et manus. Orten brukte dette som visualisering for å skape multimedieplattformen. Journalist Øyvind Lefdal Eidsvik ble koblet på i ukene før publisering. Han jobbet med konfrontasjonsintervjuer og tilsvær, og nyhetsoppfølging i ukene etter publisering.

7. Metodebruk, kildebruk, og problemer underveis

7.1: Jakten på nøkkeltildene

Jannes bestevenninne Kristin (40), to tidligere nære venninner, og morens kusine Dagmar Løndal (75) ble intervjuet tidlig. Dagmar hadde hatt sporadisk kontakt med Jannes familie i oppveksten, men da Janne ble innlagt på Midtbygda Sykehjem ringte Jannes mor og varslet om hva som hadde skjedd. Dagmar begynte da å besøke Janne jevnlig. I 2012 ble Dagmar oppført som Jannes nærmeste pårørende. Før det hadde Jannes mor vært oppført som pårørende, til tross for at hun aldri besøkte datteren eller var i stand til å ivareta Jannes interesser. Jannes mor døde i 2010.

Slik fant vi de andre nøkkeltildene fra oppveksten:

Den forsvunne broren

Da vi møtte Janne, hadde hun ikke sett sin fem år yngre bror på 13 år. Like før kollapsen, sist hun snakket med Ronny, var han sprøytenarkoman og bodde delvis på gaten og delvis på hospits. Hver dag satt Janne i rullestolen sin og tenkte på ham, uten å vite om han var i live.

Det var tre hovedgrunner til at vi måtte finne Ronny:

- Han var det eneste øyenvitnet til mange hendelser Janne hadde fortalt om fra barndommen.
- I de tre årene moren isolerte seg og Janne i leiligheten, var Ronny den eneste personen som slapp inn. Disse årene sto for oss som et mysterium. Årsakene til at ingen fikk komme inn fikk vi ikke svar på.
- Vi kunne ikke publisere en historie med så mange anklager om hans foreldre og detaljer om hans eget liv, uten at Ronny var informert.

Vi visste at broren het Ronny Arne Eliassen, og var født i 1978. Vi ante ikke hvordan han så ut, vi hadde bare et bilde av ham som barn, som hang på veggen til Janne. Han var ikke til stede da moren ble bisatt. Det fantes ingen sikre spor etter Ronny siden juni 2000.

Vi søkte på Facebook, og fant en som kunne være riktig person:

<https://www.facebook.com/ronny.eliasen.39?fref=t>

Ronny hadde seks venner på Facebook, hvorav flere tilhører et belastet miljø. Forsøk på henvendelser til Ronny og vennene førte ikke frem. Ronny sto oppført med fire mobiler, ingen av dem førte heller frem. Vi sjekket domsregisteret i håp om å komme i kontakt med Ronny via en advokat.

Vi ble overrasket over resultatet. Ronny finnes ikke i domsregisteret. Trolig er han en av landets få tunge, langvarige sprøytenarkomane uten rulleblad. Kilder i politiet kjente heller ikke til ham.

Til slutt fant vi Ronny ved å kombinere informasjon fra kilder i narkomiljøet og en kilde i helsevesenet. Det viste seg at Ronny etter 17 år som heroinist nå går på metadon, og bor på et botreningssenter i Bergen.

Vi kontaktet Botreningssenteret, og forklarte at det var svært viktig for oss å snakke med Ronny, uavhengig av om han ville medvirke i artikkelen eller ikke. Ronny har sosial angst, og stoler i utgangspunktet ikke på noen. Det tok ham tre uker å bestemme seg for å møte oss. Da hadde han bestemt seg: han ville fortelle alt. Han ville stille opp for søsteren, som hadde vært som en mor for ham hele barndommen.

Mysteriet Jannes mor

På nattbordet til Janne står et bilde av en ung, filmstjernevakker kvinne. Kristin ga oss et annet bilde av Jannes mor, som viser en livstrett kvinne i morgenkåpe med rullings. Hvordan endte en sykepleier opp som en alkoholisert, påstått overgriper i en kommunal leilighet?

Søsknene fortalte hun hadde vært gift tidligere med en britisk mann, men visste ikke hvem han var. Paret fikk tre døtre. Janne og Ronny husket bare fornavnene på halvsøstrene. Først da vi søkte på de tre fornavnene samlet, fant vi et minneord for den yngste av søstrene, som døde i 2011.

██████████ (nee Liddle) ██████████

██████████ (nee Liddle). Formerly of Branch End, Stocksfield. Died February 12th peacefully in hospital, Bergen, Norway, aged 45. ██████████ leaves devoted husband ██████████ and ██████████ and deeply saddened parents Drew, Ena, sisters ██████████ Turid, ██████████ and their families. ██████████ will be greatly missed by her many friends in her adopted home of ██████████. ██████████ lived for her children, home and family, she radiated warmth and kindness. She fought the pain and stress of the ravages of multiple cancers with courage and fortitude. Neighbours' flags at half-mast marked ██████████ final journey to the church, the kindly vicar read part of the service in English. The coffin was carried through a blanket of snow contrasting with the dark waters of the magnificent Hardanger fjord. Bless your soul ██████████, rest in peace in your Viking Valhalla. Memories are the loveliest thing, they last forever. Dad and Mum.

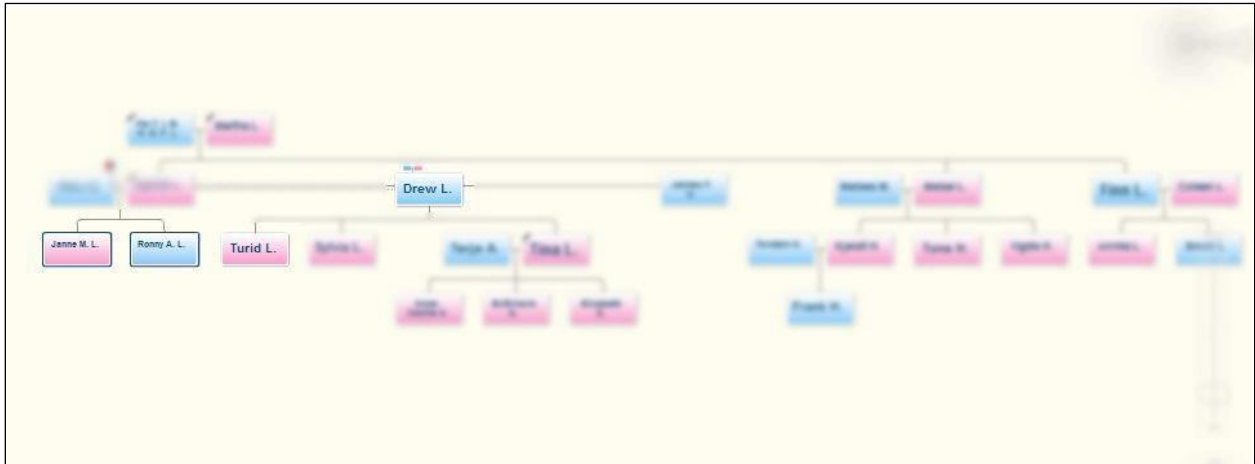
Minneordet første oss til enkemannen etter den ene halvsøsteren, og han ble en viktig kilde. Han hadde hørt sin avdøde kone fortelle om oppveksten utenfor Newcastle, og om morens tilstand etter at hun fikk Janne og Ronny. Enkemannen ga oss telefonnummeret til sin tidligere svigerfar, Andrew Liddle, og hans nåværende kone Ena, som begge er godt over 80 år.

Ekteparet fortalte detaljert om Jannes mors jobb som sykepleier, og alkoholproblemet som tiltok og kom ut av kontroll. Til slutt var hun så alkoholisert at hun sluttet i jobben, ikke klarte å ta seg av barna sine, og flyttet ut av huset og tilbake til Norge. Andrew og Ena visste at barnas mor fikk to nye barn i Norge, og reiste flere ganger med de tre jentene for å besøke dem. Mange av besøkene kunne ikke gjennomføres på grunn av morens tilstand.

Den eldste halvsøsteren til Janne bor i Australia, og har ikke vært mulig å komme i kontakt med. Den mellomste bor i England, og bekreftet at moren hadde et stort rusproblem før Janne ble født. Også hun oppsøkte moren uten å få slippe inn, noe som understreket at isolasjonen Janne og moren levde i på slutten av 90-tallet var tilnærmet total.

Slektstreet

Janne hadde ikke hatt kontakt med slektninger på mer enn ti år. Mange familiemedlemmer hadde blitt gift og skilt, og hadde skiftet etternavn. For å få oversikt lagde vi et slektstre på nett med <http://www.myheritage.no/>, et av flere gratis nettverktøy for slektsgransking.

Slektstreet hjalp oss å holde oversikt over viktige kilder, og hvem som måtte informeres om at saken kom på trykk. Det var spesielt viktig fordi vi skulle publisere en familiehistorie med påstander om incest, rusmisbruk og psykiske problemer.

Den ukjente «tante Bente»

Ronny mente «tante Bente», som besøkte familien, var morens gamle venninne. Men hvem var hun? Janne har for dårlig språk til å kunne gi oss utfyllende informasjon, og ingen slektninger kjente til en «tante Bente». I barnevernspapirene vi etterhvert fikk tak i dukket navnet Bente Liland opp. Referatet fra et samarbeidsmøte om Ronny viser at Liland uttrykker bekymring for familiens situasjon. Ved navnet er det notert «familievenn» med gråblyant.

«Tante Bente» viste seg å være en pensjonert barnepleier, som hadde stelt Janne som nyfødt. I 1973 jobbet hun på Bergen Mødrehjem, der Jannes mor fikk plass fordi hun var hjemløs. Hun reagerte allerede da på morens sviktende omsorgsevne, og fulgte familien senere opp med mat og klær. Liland sa hun meldte fra til barnevernet en rekke ganger, men at ingenting skjedde. Slik kunne vi med enda større sikkerhet slå fast at det offentlige kjente til omsorgssvikten.

Bente Liland ble en av de viktigste kildene i saken. Hun hadde tett kontakt med familien i mange år, og hjalp oss blant annet å fylle hull fra barnas tidligste leveår. Da Liland flyttet til Spania mistet hun kontakten med familien, og ga til slutt opp å lete etter Janne. Det falt henne aldri inn å lete etter en ung kvinne på et sykehjem.

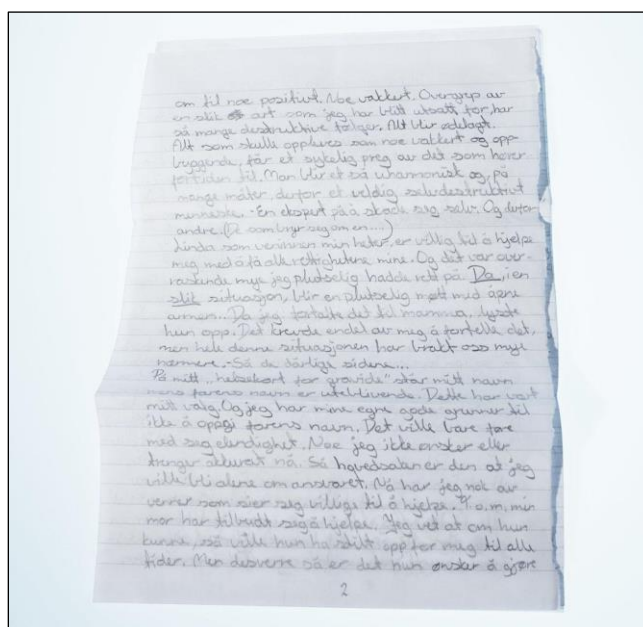
Tidligere naboer i Lyngfaret fra 80-tallet

Vi håpet at StorBergen Boligbyggelag kunne hjelpe oss med familiens tidligere naboer. Øverst på ønskelisten sto beboere som bodde i blokkene i Vadmyra på 80-tallet, og som fremdeles

bodde der. En kilde i boligbyggelaget, som ble velvillig da vi fortalte hva vi jobbet med, dukket dypt ned i arkivskapene og fant det vi lette etter. Vi fikk en liste med fem navn.

Vi reiste til Loddefjord med barnebilder av Janne og Ronny, og bilder slik stefaren og moren så ut på 80-tallet, og oppsøkte alle fem leilighetene. En nabo beskrev voldsepisoder mellom Jannes mor og stefar. Vaktmestrene fra 80-tallet jobbet der fremdeles, og husket de to søsknene som ikke slapp inn hjemme etter skoletid. Vi fikk også et styremedlem fra borettslaget til å se igjennom gamle styrereferater for å etter notater knyttet til leiligheten, men referatene eksisterte ikke lenger.

7.2: Logging av brevene og arbeidet med tidslinjen

“Som så mange ganger da jeg har skrevet til deg, er det sent på kvelden. Det er noe med den sene kvelden og natta som gjør meg mer avslappet enn jeg føler meg på dagtid. Kanskje vissheten om at nok en kaotisk hverdag har falt til ro.”

Janne brukte brevene til bestevenninnen som sin dagbok i hele oppveksten. Kristin gjorde det samme. Derfor hadde vi 11 års brevkommunikasjon mellom de to, men bare brevene fra Janne til Kristin.

Kristin samtykket til at vi kunne få lese brevene. Vi bestemte oss for å lese dem før vi besøkte Janne for første gang. Vi ville skaffe oss en oversikt over livet hennes før hun ble syk, for å danne et grunnlag for kommunikasjonen. I dag har hun begrenset mulighet for å fortelle med egne ord.

De 31 brevene var skrevet fra Janne var 13 til 24 år. Mange av dem var udatert. Brevene ble nummerert og logget, og dannet grunnlaget for det som ble vårt viktigste arbeidsredskap igjennom hele prosessen: En omfattende tidslinje.

I den kronologiske tidslinjen i Google Docs fylte vi inn én og én puslespillbrikke. Vi måtte finne frem til faste faner som kunne brukes enten informasjonen vi logget kom fra intervjuer, dagbøker, personlige brev eller offentlige dokumenter. Punktene som skilte seg ut var:

- **Hvor bodde Janne?** Janne og Ronny flyttet mange ganger i løpet av oppveksten. Det å vite hvilken adresse de bodde på til en hver tid var viktig for å vite hvilke bydel / sosialkontor som hadde ansvar for familien når de forskjellige hendelsene skjedde.
- **Tidfesting av udatert materiale:** Detaljer som kunne hjelpe oss å tidfeste hendelsene dersom de ikke var datert. Eksempel: I et av brevene fra da Janne var tenåring nevnte hun en A–ha–konsert i Bergen hun skulle på en vinter. A–ha holdt konsert i Bergenshallen i Bergen i februar 1987, ergo tidfestet vi brevet slik.
- **Personer i brevene:** Brevene er skrevet mellom to bestevenninner, som har sitt eget språk og sine egne interne referanser. Janne nevner en rekke personer, men kun ved fornavn eller kallenavn. Vi førte likevel lister over alle navn, enten det var lærere, klassekamerater, kjærester eller familie. Flere av disse personene lot seg spore opp, og bidro med viktig informasjon.
- **Offentlige etater som var / kan ha vært inne i bildet:** I mange av brevene nevnes alvorlige episoder. I tidslinjen noterte vi ned alle etater og institusjoner som kunne ha informasjon om familien på tidspunktet hendelsen skjedde, f.eks. politiet, skolens rektor, morens fastlege eller sosialkontoret.

Tidslinjen så slik ut:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1			Hvem kommer informasjon fra?	Jar nr	Dok nr	Arstall / hvordan tidfestet	Nøyaktig dato eller tid på året	Janne alder (Født Janne 28. mai 1973)	Hva skjer? Viktige temaer og stikkord	Offentlige etater som var / kan ha vært inne i bildet:	Direkte sitater og utdrag fra brev	Personer nevnt i brevene	
122	1990		Folkeregistret i Moltesaken (d Advarselene Saks)			Datert	13.07.1990	17	Stefar [redacted] flytter inn i Loddefjordveien				
123							29.05.1990	17	Håndskrevet brev fra rektor Sigrun Eckhoff om at Janne ikke har fullført skolen. Hele brevet logget.	Marinesaken skole, rektor Eckhoff, Sosialkontor i Sarouven? har flyttet	UTDRAG FRA DOKUMENTET: Kjære Janne! Vi har foreslått å få ditt i dag, men har først nå fått din nye adresse etter at jeg ringte postkontoret i Loddefjord. Som du ser har vi laget et vitnemål som er karaktæren du hadde rundt plakatene i 9.klasse. Etter det ønsket du å ta 9.kl. om igjen, men det ble ikke noe av det som du husker. Likevel er et vitnemål noe verd, selv om du har mye bedre avner enn det som kommer fram på vitnemålet. Håper det står bra til med deg. Hilsen Sigrun Eckhoff.		
1990?			Int Ronny			En to eller ettermiddag		Folkeregistret i Rottaugstegen 6 A	En stund etter at [redacted] flytter fra familien, kommer han på besøk. Var sterkt ruset. Ronny må hve ham ut. "Det jævlige jeg har vært med på", sier Ronny.		RONNY FORTELLER: Han kom på besøk til oss en gang. Det er det jævlige jeg har vært med på. Han var drist full, han var så full at han kunne ikke stå på stolen han satt i. Han datt av stolen. Så jeg måtte hve han ut. Jeg måtte ta han i nakkeskinnet og hve han ut. Det var i Stenebakkeveien. Han hadde ikke lov å komme på besøk. Det var ingen av oss som ville det.		
1990			Stor-Bergen søysagssagkap			1990	September	17	Leilighet 113 i Lyngfaret 3 overtas av Eloon finans 5. september.	Politiet? Namsbarn? (Varmestene inne i billett?)			
126	1990		Janne's brev	7		24. november (dvs. datert)		Folkeregistret i Rottaugstegen 6 A	Moren står ikke opp. Er sengerliggende i flere dager. Kort brev. Hele brevet logget (bortsett fra heil hadda)	Fasagen til moren?	JANNES BREV: Jeg beklager at jeg ikke fikk moren opp som ønsket. Fredag 23.11, men mamma ble dårlig. Jeg får ta å fortellere det senere. Du husker kanskje at jeg skulle gå ut i skole i Loddefjord i dag, vel, i går kveld sa mamma at den turen kanskje ble avlyst. (Jeg skulle få vite hva hun bestemte seg for i dag, før jeg gikk ut for å møte deg). Vel, morgendagen kom og mamma var uvel, fordi hun aldri sto opp. (Nå er klokken 20.30 og hun har fremdeles ikke stått seg). Vel, så lenge er det at jeg ikke kunne gå til byen for jeg visste om vi skulle til pappa eller ei. Da jeg prøvde å spørre henne om hva vi skulle gjøre, fikk jeg bare et grynt svare til svar. Sudda! For å gjøre en lang historie kort, så ventet vi til det var så sent, at vi var tvunget til å gå ut å handle. Og her sitter jeg og skriver til deg, og tenner på om vi i det hele tatt får snakket med mamma før i morgen.		
127	Hele perioden		Fra Kristin ditt kjert med Janne i 1991 til Janne isolerer seg fullstendig 1990? Trosser ut og ble smittet av covid-19					Folkeregistret i Rottaugstegen 6 A	Janne må alltid hjem, må alltid ta seg av moren.	Leser PPT for Ronny?	KRISTIN FORTELLER: (om hele oppveksten til Janne): Siden er det hos Janne. Hun må alltid hjem fordi moren er syk, hun måtte det hele tiden. Jeg var ikke så ofte inne de da bodde. Janne fikk ikke så ofte lov til å ha noen der. Hun ville kanskje ikke heller, det var ikke så utrolig der. Janne har alltid måttet beskytte moren, passe henne, pleie henne. Moren og Janne var mer som venner, moren hadde ikke en vanlig morenrolle i forhold til henne. Janne er akkurat plottoppfylende, kan aldri tenke meg at hun trosser moren på noe vis. Helt livet har hun fått høre at "Hvis du går ut, kan mamma være død når du kommer tilbake". Blide moren og utdren så det, var sånn de holdt henne inne i leiligheten. Den polske noli i bakhodet hennes de gangene hun var ute. Da vi var i skoletinger snakket Janne om [redacted] [redacted] var hennes akte for.		
1990			Janne's brev	24		En tryk satsdamal	JUNIORT	Folkeregistret i Rottaugstegen 6 A	Kort julekort. Beslutter at hun har lite å melde i livet. Bekyringsmelding fra Krohningen skole til Loddefjord sosialkontor ang. Ronny. Har vært på hjemmebesøk. Barna har ikke seng [redacted] meter ikke til foreldresamtaler.		JANNES BREV: Kjære Kristin! Jeg vil gjerne få ønske deg og [redacted] en riktig god jul og et godt nytt år. Takk for at du er en så god og utrolig og oppmuntrende veninne. Og trost. Til tross for at jeg ikke akkurat er verdens mest spennende veninne... Jeg vil at du skal vite at jeg setter veldig stor pris på deg, og vennskapet ditt. Takk igjen, for at du er den du er. Verdens beste veninne! Store klemmer fra Janne.		
129													
+ Akt 1 -													

Vi logget store deler av informasjonen i de 31 brevene, både det vi visste kom til å bli viktig, og det som kunne ha en verdi om vi forsto konteksten. Det viste seg å være lurt.

Janne skriver i brevene om forhold barn normalt ikke kjenner til. Vi måtte være sikre på at det som sto der var riktig, at hun ikke hadde misforstått eller overdrev. Det viste seg tidlig at all informasjon som kunne sjekkes i detalj, stemte. Blant annet skriver Janne i 1989 at leiligheten skal tvangsselges på grunn av foreldrenes gjeld. Et søk i BTs mikrofilmarkiv viste at det stemte, der sto annonsen om tvangssalg av leiligheten.

Mye av informasjonen vi fikk tak i, enten den kom fra muntlige kilder eller dokumenter, var ufullstendig eller udatert. Men fordi vi fylte inn all informasjon vi fikk tak i kronologisk etter sikker datering eller antatt datering, kunne vi løse gåte etter gåte.

Eksempel: I et av brevene skrev Janne at hun skulle gå på "skole på Haukeland". Vi søkte lenge etter informasjon om skolegangen på Haukeland skole, uten hell. Det var først da vi la inn en noe uklar henvisning fra en undervisningsinspektør i tidslinjen, som sammenfalt i dato, at vi kunne legge to og to sammen. Slik skjønnte vi at Janne ikke gikk på Haukeland skole – men måtte ha tilpasset undervisning på Haukeland sykehus fordi hun var innlagt som psykiatrisk pasient.

Tidslinjen var også helt avgjørende for å få bekreftet at søskenparet snakket sant. Vi hadde lest brevene til Janne. I dag forteller Janne det samme som hun skrev i brevene, og alle nye

opplysninger hun kom med stemte med dokumentasjonen. Da vi senere fikk tak i gamle dagboknotater fra venninner, stemte de også med Jannes fortellinger.

Første gang vi møtte Ronny satt vi på mange opplysninger om hans oppvekst, men det unnlot vi å fortelle. Vi ba Ronny om å fortelle det hans husket helt fritt. Vi lurte på: Hvor treffsikker er informasjonen fra en mann som har ruset seg tungt store deler av livet? Da vi la inn det Ronny sa i tidslinjen så vi at Janne og Ronny, uten å ha snakket sammen på 13 år, fortalte nøyaktig de samme historiene. Graden av sammenfallende opplysninger i tidslinjen viste oss tidlig at Janne og Ronny snakket sant.

Tidslinjen ble daglig fylt ut og redigert, og uklarheter ble ryddet opp i bit for bit. Til slutt var alle relevante episoder, fakta og dokumenter om Janne og Ronnys familie tidfestet. Vi satt igjen med 242 nøkkelpunkter med sikker og troverdig informasjon, fra en periode på 80 år, fra 1933 frem til 2013.

7.3: Vurdering av samtykkekompetanse.

Begrepet samtykkekompetanse ble helt sentralt siden det var svært uklart hvem som tok Jannes beslutninger. Etter at BT tok kontakt med sykehjemmet i januar, nevnte styrer at de måtte få Jannes lege til å vurdere om Janne har samtykkekompetanse.

Samtykkekompetanse brukes som oftest i forbindelse med en pasients påvirkning på egen behandling. Men i denne saken brukte sykehjemmet begrepet i forbindelse med fritak fra taushetsplikt – og etterhvert også i forbindelse med medvirkning i avisartikkel.

Vi kontaktet Bjørn Henning Østenstad, førsteamanuensis ved juridisk fakultet og medlem av en forskergruppe for helse– og sosialrett for juridisk veiledning før vi gav oss i kast med problemstillingen:

Hans vurdering var følgende:

«Kvinnen samtykker til at BT skal få se dokumenter knyttet til kvinnens sak. Dere skal vurdere om hun er i stand til å si ja eller nei til. Er dere sikre på at kvinnen forstår at hun sier ja til at BT skal belyse saken? Da har hun samtykket. BT må gjøre en vurdering av samtykkekompetansen. I tilfelle der helsepersonell på institusjonen kvinnen er på kommer til en annen vurdering, kan Bergens Tidende likevel mene at kvinnen har det: Men da må saken klages inn for Fylkesmannen.»

Ettersom BT må gjøre egne vurderinger av samtykkekompetanse, måtte vi gå grundig til verks. Skjønte Janne hva hun sa ja til? Var hun i stand til å vurdere rekkevidden av å stå frem i media?

Helt fra første gangen vi besøkte Janne var de ansatte ved sykehjemmet usikre på hvordan de skulle håndtere situasjonen. Midtbygda Sykehjem fortalte oss at Janne hadde uttrykt ønske om at det skulle være en ansatt tilstede under alle samtaler. Det godtok vi fordi det også kunne fungere som en forsikring for oss. Da var det full åpenhet om hva som ble sagt mellom Janne og oss, og ingen kunne i ettertid si vi hadde presset Janne til noe. Vi oppfattet etter en stund at de ansatte hadde fått munnkurv. Flere ganger ville de ikke en gang svare på praktiske spørsmål, som om Janne hadde avtaler neste gang vi ville møte henne.

Jo mer vi snakket med henne, jo sikrere var vi på at hun forstod. Fordi vi hadde så mye bakgrunnsinformasjon før vi snakket med henne første gang, kunne vi stille presise og helt andre spørsmål enn personalet ved sykehjemmet, som kjente lite til hennes forhistorie. Vi opplevde at Janne ikke ga seg ikke før vi forsto svarene.

Her er et eksempel på hvordan Janne kommuniserte klart med få ord:

Janne: – Mor syk. Ikke ut.

Journalist Ingunn Røren: – Du kunne ikke gå ut?

Janne: – Nei. Selvmord.

Journalist: – Hvem?

Janne: – Mor. Truet.

Journalist: – Hvordan husker du din far?

Janne: – Ikke. Min. Far.

Journalist: – Hvordan husker du din stefar?

Janne: – Incest.

Vi visste fra andre kilder at mannen Janne vokste opp med ikke var hennes biologiske far, men var usikre på om hun selv visste dette. Derfor omtalte vi ham som “far”, men Janne korrigerte oss med en gang, og gjorde det klart at han ikke var hennes biologiske far.

Fire journalister, to fotografer og en redaktør møtte Janne, og ingen av dem var i tvil: Janne forstod, Janne ville ha svar.

Dermed ville vi gå i gang å søke innsyn. Men hvordan?

7.4: Innsynssøknader uten underskrift, verge eller pårørende.

De håndskrevne brevene og intervjuene ga oss oversikt over familiens historie. Men vi var avhengig av dokumentasjon som viste at det offentlige kjente til omsorgssvikten. I tidslinjen hadde vi notert en rekke etater og institusjoner som kunne ha informasjon, år for år. Vi gikk bredt ut, og søkte etter skriftlig dokumentasjon fra rundt 30 steder. De fleste krevde innsynssøknader fra Janne og Ronny, noen få utleverte dokumentasjon til oss direkte. I tillegg måtte en lang rekke instanser og personer fritas fra taushetsplikt.

De viktigste etatene var Helse Bergen, Byarkivet og Statsarkivet (se egne punkter på s. 22). Først presenterte vi muntlig problemstillingen rundt Janne. På grunn av de spesielle omstendighetene, bad vi etatene selv definere hva som skulle til for at Janne skulle få innsyn i egne papirer, når hun hverken kunne skrive, snakke – eller hadde fungerende familie.

Etatene resonnerte seg etterhvert frem til et svar, og på grunnlag av deres innspill, laget vi en pakke med vedlegg som vi sendte ved de fleste innsynssøknadene. Det ene vedlegget var en oversikt over Jannes liv i korte trekk. De tre andre vedleggene var en legeerklæring om at Janne ikke kunne signere selv, en vitneerklæring fra Kristin Whitehouse som sier at slik hun kjenner Janne ønsker hun dette, samt et brev fra Dagmar, nærmeste pårørende, som signerte på vegne av Janne. Dagmar signerte også alle brevene om fritak fra taushetsplikt. Se vedlegg A, B og C for alle tre brevene på side 38.

Ronny søkte selv om innsyn, og fikk hjelp av ansatte ved Bokollektivet til det praktiske. Han sendte også selv de nødvendige erklæringene om fritak fra taushetsplikt til de aktuelle etatene og personene.

7.5: Hvordan komme rundt en sykehjemslege – og en hjelpeverge

Styrer ved Midtbygda Sykehjem sa i januar at hun skulle få svar om Jannes samtykkekompetanse i løpet av et par dager. I april – altså tre måneder etter, kommer en e-post fra sykehjemslegen:

«Hei!

Jeg har diskutert denne saken med jurist ved fylkesmannen i Hordaland angående medisinske/ helsemessige opplysninger vedr. Janne Eliassen. Jeg kan opplyse deg om at Janne Eliassen etter medisinsk vurdering ikke er samtykkekompetent i forhold til planlagt artikkel i avis. Dette innebærer at vi utover informasjon om samtykkekompetanse ikke kan utgi medisinske opplysninger til dere på grunn av taushetsplikt. Håper dette er oppklarende!

Med vennlig hilsen Lene Vie, sykehjemslege.»

Det var ikke spesielt oppklarende. Sykehjemslegen ville heller ikke forklare hva hun mente med ordlyden i brevet på grunn av taushetsplikt. Samtykke i forhold til en avisartikkel hadde vi aldri hørt om før. Det hadde heller ikke Pasientforbundet, som vi kontaktet i vår egen rådvillhet. Men de mente saken var en viktig prinsippsak også for dem.

Det mente også Gunnar Bodahl Johansen ved IJ. Han hadde ikke hørt om at samtykkekompetanse er brukt i forbindelse med media og medvirkning til en artikkel. Han rådet

oss til å klage vurderingen inn til Fylkesmannen i Hordaland. I tillegg mente han Jannes nærmeste pårørende og Janne burde klage til Fylkeslegen. Klagegrunnlag burde være at sykehjemmet i 13 år ikke hadde funnet grunn til å oppnevne verge for Janne. Derfor måtte man forutsette at sykehjemmet har vurdert henne fullt ut i stand til å ta vare på seg selv, at hun har samtykkekompetanse og derfor kan samtykke til innsyn.

Fylkesmannen i Hordaland, som sykehjemslegen altså hadde rådført seg med, avviste å behandle klagen vi sendte "i det saken faller uten virkeområdet til pasient- og brukerrettighetsloven §4–3 tredje og fjerde ledd jf. kapittel 7."

«Reglene om samtykke, bortfall av samtykkekompetanse samt klagerett i denne forbindelse i pasient- og brukerrettighetsloven gjelder utelukkende spørsmål om helsehjelp. Klagen gjelder pasienten sin forståelse av en planlagt avisartikkel. Klagen faller således utenfor vårt mandat.»

Hvem som imidlertid hadde mandat til å avgjøre en slik klage, fikk vi ikke svar på. Vi gikk i ring.

Mailen fra sykehjemslegen kom samtidig som vi hadde begynt å få forgang i utsendelsene av sentral dokumentasjon fra ulike etater og institusjoner til Janne. Den umiddelbare konsekvensen av legens mail, var at Jannes post ble holdt tilbake – selv om Janne hadde bekreftet at hun ville vi skulle få se papirene.

Sykehjemmet opplyste samtidig at de ville søke Overformynderiet i Bergen om å få oppnevnt en hjelpeverge for Janne. Advokat Stein Erik Ottesen ble utnevnt i slutten av april. Styrer på sykehjemmet nektet å oppgi navnet på hjelpevergen, men vi fikk det til slutt direkte fra Overformynderiet. Vi tok kontakt med hjelpevergen på telefon, som henviste oss til et brev han hadde skrevet til journalist Ingunn Røren. Da det kom, inneholdt det et nytt slag for oss:

«(...) Videre hadde jeg møte med behandlende lege, som klart ga uttrykk for at etter hennes oppfatning, hadde ikke Janne May samtykkekompetanse. Hensett til denne informasjon er jeg av den oppfatning at hun ikke er i stand til å se rekkevidden av en eventuell fremtidig avisartikkel. På dette grunnlag vil jeg motsette meg at hun omtales i media. Har De spørsmål kan undertegnede kontaktes.»

Dette brevet oppfattet vi som et enda alvorligere tilbakeslag for oss enn brevet fra sykehjemslegen. Vurderingen fra legen skapte praktiske hindringer for oss, men vi var så sikre på våre egne vurderinger at vi mente det var etisk forsvarlig å overprøve henne.

Vurderingen til advokaten, derimot, var en større etisk og praktisk nøtt. Skulle vi trosse ham, trosset vi juridisk / formelt også Jannes ønske siden Ottesen var oppnevnt for å ivareta hennes interesser.

Vi ba hjelpevergen om et møte. Han hadde på det tidspunkt ikke snakket med Janne selv, men støttet seg hovedsakelig på den medisinske ekspertisen. Vi formidlet vår oppfatning av Jannes evne til å forstå. Vi fortalte om dialogen med Janne, Ronny, Kristin og Dagmar, og fikk frem at alle fire ønsket svar på hva som hadde gått så fryktelig galt.

Vi redegjorde for våre etiske vurderinger rundt det å eksponere Janne i media. Etter vårt syn hadde Janne mye å vinne på å stå frem. Det hun kunne oppnå var å få svar, og kanskje en bedre livssituasjon.

Etter møtet tenkte han seg om i ti dager, og vi tvilte på om vi ville komme i mål med dokumentasjonen. Vi hadde Ronnys papirer, men hadde mange bevis hull i Jannes historie. Våre innsynssøknader hadde gjort at mye dokumentasjon ble sendt fra de ulike instansene til Jannes adresse på Midtbygda Sykehjem, men der stoppet det opp – dokumentene ble innelåst på et kontor og ikke vist til hverken Janne, Dagmar Løndal eller oss.

Så snudde hjelpevergen. Han hadde hørt på hva vi hadde sagt. En annen utløsende årsak til at han bestemte seg for å gi oss dokumentene, var en setning i Jannes journal som vi da hadde skaffet til veie (men ikke selv hadde fått se), og som han hadde tatt med seg fra Jannes post på Midtbygda:

«Pasienten er misbrukt».

7.6: Kartlegging av familiens mange bosteder

Janne og Ronny hadde flyttet så mange ganger i oppveksten at de ikke lenger husket adressene. Vi måtte derfor finne en måte å kartlegge alle familiens tidligere bosteder. Adressene var viktig for å kunne vite hvilket sosialkontor som hadde ansvaret til enhver tid. Vi søkte Særregisteret i Fredrikstad under Folkeregisteret Skatt Øst om innsyn i adresselistene, med hjemmel i Rundskriv nr. 2, 13. januar 1994 fra Sentralkontoret for Folkeregistrering. Der blir det slått fast at folkeregistrene skal levere ut informasjon som ikke er taushetsbelagt til journalister, dersom det skal brukes til gravende journalistikk.

Vi fikk utlevert alle familiens adresser som var digitalt registrert siden 80-tallet. Men vi trengte opplysninger om familien før det, og henvendte oss på nytt til Skatt Øst for å finne ut om det eksisterte.

De fortalte at det eventuelt sto i noe som kalles for familiens hovedkort, som ligger arkivert i familiens hjemkommune, altså Bergen. En behjelpelig ansatt hos Skatt Øst søkte om å få ut en kopi av hovedkortet for oss for å spare tid.

På sto familiens bosteder og yrker helt tilbake til 1933. Slik fant vi datoene for morens innvandring til og utvandring fra England. Moren og stefaren flyttet sammen først et år etter at Janne ble født, som kunne gi en ytterligere pekepinn på at han var stefar og ikke biologiske far.

7.7: Slik fant vi frem i kommunens, statens og skoleverkets mapper.

Byarkivet:

Innsynssøknad fra Janne:

Byarkivet er Bergen kommunes arkivinstitusjon og arkivmyndighet, der papirer fra barnevern og sosialkontor som er mer enn ti år gamle skal sendes til fjernarkivering. Vi håpet å finne bevis på kontakt mellom Jannes familie og det offentlige.

Første kontakt med Byarkivet var 5. februar. Innsynssøknaden ble sendt like før midten av mars sammen med alle vedlegg de hadde bedt om. Vi fulgte oppskriften de hadde gitt oss. Vanlig behandlingstid ble oppgitt til 2–3 uker.

3. april tok Byarkivet kontakt, de hadde fått kalde føtter. De var veldig usikre på om de kunne levere ut noe i det hele tatt. Det var ikke noe galt med søknaden, men de stusset på hele saken. Saken havnet hos byarkivar, som er øverste leder. Byarkivar ba om å få en bekreftelse fra sykehjemmet om at Dagmar er Jannes nærmeste pårørende. Midtbygda lovet å sende Dagmar en slik bekreftelse. I skrivende stund har hun fortsatt ikke fått det.

På eget initiativ dro vi til Janne og filmet et muntlig samtykke. Dette sendte vi Byarkivet. Byarkivar orienterte oss underveis om at han fortløpende konsulerte med Overformynderiet om saken.

12. april fikk vi en e-post fra Byarkivet om at svar på innsynssøknaden er sendt “rette vedkommende”. De ville imidlertid ikke svare på hvem rette vedkommende var. Dagmar hadde ikke hørt noe, og Janne sa hun heller ikke hadde sett noe brev fra Byarkivet. Hjelpesveger var på det tidspunkt ikke oppnevnt. Og Midtbygda Sykehjem ville ikke svare på noe som helst.

Vi antok at svaret var et avslag. Men vi kunne ikke anke avslaget, siden vi ikke visste hva vi skulle anke på grunnlag av.

29. mai, nesten fire måneder etter første kontakt og to og en halv måned etter vi hadde sendt søknaden med alle vedleggene de bad om, fikk vi Byarkivets mappe i hendene. Da hadde Jannes hjelpesveger på vår oppfordring tatt kontakt med Byarkivet og bedt om å få tilsendt de dokumentene vi allerede hadde bedt om på vegne av Janne. Han hadde da forsikret seg om at det var Jannes ønske at BT skulle få se papirene – og overlot dem til oss.

Funn: Vi fant papirer fra overformynderiet som omhandlet arveoppgjøret etter Jannes mors dødsfall og hjelpevergen hun da fikk i et par uker, korrespondanse mellom PPT og Haukeland/Barnepsykiatrisk, og papirer fra voksenopplæringen. Papirene fra

voksenopplæringen viste bl.a. at Janne hadde hatt logoped- og datatrening en kort periode etter at hjerneskaden inntraff, men at sykehjemmet ikke hadde fulgt opp. Vi fant ingen barnevernsrapporter som vi hadde håpet.

Innsynssøknad fra Ronny

Etter vårt første møte med Ronny i midten av mars, tok det noe tid før han bestemte seg for å søke innsyn i sin mappe fra Byarkivet. Prosessene var enklere for ham enn for Janne. Byarkivet sendte ut papirene, selv om det tok mye lenger tid enn vanlig.

Funn: I slutten av mai fikk Ronny utlevert mappen, med dokumenter fra skole, sosialtjeneste og barnevern. Ronny gikk gjennom innholdet sammen med leder for Botreningscenteret. Han var nervøs for hva som kom til å stå i mappen.

Papirene var tøff lesing:

Ronny har i løpet av dette skoleåret hatt et så usedvanlig stort fravær at jeg finner det nødvendig å si fra. Jeg er kjent med at det tidligere har vært saqt fra om dette fra kl.

- * Gutten må få dekket primære behov: mat, klær, bolig, ordnet døgnrytme
- * Gutten må komme seg på skolen

Skolen er bekymret for

- stort fravær
- lukt av klær/gutten
- tiltagende nervøsitet
- virkelighetsfjern, fantaserer
- isolerer seg
- overvektig
- forholdet mor/barn.

Han må på ingen måte også bytte skole!

Betydelige sosiale problemer, der mor er kronisk syk og hjelptrengende. Ronny har hatt betydelige bekymringer der han har hatt voksen - problemer, både av økonomisk- og praktisk art. Lager delvis middag selv, f.eks.

Er tydelig forsømt i form av omsorgssvikt der mor har manglende evne/mulighet til omsorg.

Sosialkontoret har en rekke ganger vært forespurt om hjelp, men prioriteter ikke barn over 12 år. Jeg har i denne forbindelse

fosterhjem. Økonomien går fremdeles opp og ned. I perioder er Ronny både uten mat og klær. Kontakt med omverden skjer stort sett bare sammen med støttekontakt.

Ronny klarte bare å lese noen sider av gangen, derfor tok det noe tid før han lot oss få tilgang til mappene, som inneholdt svært mye viktig informasjon.

På starten av 90-tallet ble det holdt flere samarbeidsmøter om Ronnys situasjon, med flere etater og saksbehandlere tilstede. Rapport på rapport ble skrevet. Det sto svart på hvitt at barnevernstjenesten mente det var grunnlag for omsorgsovertagelse, men unnlot å gjennomføre den grunnet Ronnys nære kontakt med moren.

Statsarkivet: Vi sendte innsynsbegjæring til Statsarkivet, men de samme vedleggene som til Helse Vest og Byarkivet. Vi hadde også hyppig kontakt med deres saksbehandler.

Funn: Vi fant registerkortet fra Familie- og sosialavdelingen hos Fylkesmannen i Hordaland, som viste separasjons- og skilsmissetidspunkter. Det var opplysninger Fylkesmannen allerede hadde avslått å gi oss innsyn i.

Saksbehandleren fant også vaktjournalene fra Laksevåg lensmannskontor, men familien var ikke nevnt noen steder på tidspunktene vi visste at politiet hadde vært inne i bildet.

Skolemapper: Janne skiftet skole flere ganger, og hadde høyt fravær gjennom hele skolegangen. Kommunen har plikt til å påse at alle barn fullfører grunnskolen. Likevel sluttet Janne på skolen før hun fullførte 9. klasse, omsorgsoppgavene hun hadde hjemme var for store til at de kunne kombineres med skolen. For å kartlegge hvem som visste og eventuelt varslet om de vanskelige hjemmeforholdene og om det ble satt i gang tiltak, var det viktig å få tilgang på Jannes elevmappe.

Alle elever skal ha en elevmappe, som følger eleven gjennom hele grunnskolen. Den inneholder karakterer, fravær og dokumenter som omhandler eventuelle individuelle opplæringsplaner, sakkyndig vurdering av PPT, helseopplysninger, notater fra kontaktlærer/rådgiver/sosiallærer og korrespondanse mellom hjem og skole. Skifter eleven skole, skal mappen følge eleven. Etter at eleven avslutter grunnskolen, sendes elevmappen til fjernarkivering i Byarkivet.

Janne begynte på en privat skole i 7. klasse, daværende Adventkirken skole. Private skoler er ikke underlagt Offentleglova og er heller ikke underlagt reglene for fjernarkivering av elevmapper. Da var vi prisgitt skolens egne arkivrutiner og velvilje.

De første telefonene og e-postene ble møtt med total avvisning. Vi sendte dem vår faste dokumentasjonspakke. Etter gjentatte purringer, hevdet skolen at såpass gamle skolemapper nok var makulert.

Private skoler er underlagt personopplysningsloven på lik linje med andre skoler, og må etter reglene om internkontroll i personopplysningsloven § 14 ha dokumenterte rutiner som gjelder deres håndtering, lagring og sletting av personopplysninger. Da vi konfronterte skolen med at

slike manglende arkiveringsrutiner kunne se ut som de var i strid med loven, begynte skoleledelsen å røre på seg. Vi gjorde første henvendelse til skolen 18. februar. 12. april kom Jannes elevmappe i posten til BT.

Funn: Dokumentene viste at skolen gjentatte ganger hadde tatt kontakt med det kommunale skolekontoret på grunn av bekymring for Jannes hjemmesituasjon og høye fravær. Skolen hadde også skrevet en omfattende rapport til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) på Haukeland sykehus, i forbindelse med at Janne ble innlagt der. "Skolen ser Janne Mais hjemmeforhold som hinder for hennes skolegang", står det i rapporten. Skolen hadde også godkjent Jannes omsorg og pleie for sin syke mor som valgfag i 8. klasse, kalt "sosialt arbeid".

Gravferdsmyndighetene: Gjennom intervjuer med Jannes venninner, fikk vi indikasjoner på at omstendighetene rundt bisettelsen av Jannes mor hadde vært spesielle. Vi ble bl.a. fortalt at det hadde gått to måneder fra hun døde til hun ble bisatt, fordi det ble lett etter pårørende. Vi saumfarte dødsannonser og notiser om dagens bisettelser over en tremånedersperiode i BT, og vi hadde kontakt med menighetene der Jannes mor hadde bodd, uten hell. Så kontaktet vi Akasia, gravplassmyndighetene i Bergen. Vi sendte en formell søknad om innsyn, men slapp da å legge ved ytterligere informasjon. Der fikk vi vite hvor morens urne ble satt ned, men ikke når det skjedde. De hadde notert at det "av hensyn til pårørende og/eller andre omstendigheter" ikke skulle gis ut ytterligere opplysninger om dette dødsfallet.

Akasia henviste oss videre til Åsane begravelsesbyrå og agent Johannes Blom, som hadde hatt ansvaret for bisettelsen. Denne gravferdsagenten husket godt den spesielle bisettelsen, men ikke nøyaktig dato. Derimot husket han hvilken prest som hadde deltatt. Og pensjonert prost i Åsane, Magne Utle, viste seg å føre nøyaktig logg for alle begravelsene han hadde deltatt i.

Funn: Vi fikk vi datoen, bekreftelse av at det ble lett etter pårørende i en måned uten hell, og gode skildringer fra en spesiell bisettelse.

7.8: Gjennomgang av legejournaler

En pasients journal er per definisjon pasientens eiendom, og skal utleveres på forespørsel. Jannes journal kunne gi svar på hva helsevesenet visste, hvilken medisinsk oppfølging hun hadde fått i oppveksten, og omstendighetene rundt Jannes kollaps. Pasientrettighetsloven åpner også for at en person kan be om å få utlevert avdøde foreldres journal. Det var viktig å få tak i journalen til Jannes mor, for å kunne dokumentere hennes manglende omsorgsevner helt fra Janne var nyfødt.

Helse Bergen så umiddelbart ingen store utfordringer ved å utlevere Jannes og morens journaler til Janne, og at nærmeste pårørende Dagmar Løndal kunne søke på vegne av Janne. Men de ville gjerne ha forespørselen innom sin juridiske avdeling for sikkerhets skyld. Dokumentavdelingen ved Helse Bergen skal sende ut innen ca. 30 dager. Dette holdt de.

Sykehuset sendte dem til Jannes hjemmeadresse, som er Midtbygda Sykehjem. Der lå de på et låst kontor inntil hjelpevergen gav oss tilgang (se eget punkt).

Funn: Jannes journal gav oss svar på hva som hadde skjedd rundt kollapsen i 2000. Flere leger vurderte hennes situasjon som akutt, at hjemmesituasjonen var en stor belastning, og at hun var suicidal. I morens journal fikk vi innsyn i en svært omfattende sykehistorie. Moren hadde slitt med store fysiske og psykiske problemer fra lenge før Janne var født, og hadde et stort forbruk av medikamenter. En lege hadde også notert voldsskader. Underveis kontaktet vi uavhengige legeskilder for å kvalitetssikre våre tolkninger av legejournalene.

Vi fikk også beskrivelser av morens dødsfall: Jannes mor døde av liggesår og underernæring etter å ha ligget alene i en kommunal leilighet med kun tilsyn fra en narkoman sønn fordi hun hadde nektet å bli innlagt. Hun ble funnet et par uker før hun døde, fordi namsmannen brøt seg inn siden husleien ikke var betalt de siste fem månedene.

Nå hadde vi endelig mye av den dokumentasjonen vi trengte. Da vi talte opp fra Janne og Ronnys mapper, viste det seg at minst 14 personer fra 13 offentlige etater skrev bekymringsmeldinger og rapporter om forholdene i hjemmet.

7.9: Motstand fra kommunen

På grunn av de mange spesielle omstendighetene i saken, måtte vi være åpne ovenfor mange personer og instanser om hva vi jobbet med. Mange i kommuneadministrasjonen ante derfor at noe var på gang. Vi oppdaget at det ble utvekslet informasjon på tvers av etater og avdelinger.

Et eksempel: Vi undersøkte konsekvensene av manglende hjelpeverge for Janne, og rettet en henvendelse til en informasjonsmedarbeider i kommunen, og bad om gjeldende rutiner for pasientkontoer til sykehjemsbeboere.

Da vi fikk rutinene tilsendt, fikk vi samtidig avslag på en søknad om innsyn i kontoopplysningene til Janne Eliassen – men hverken vi eller Janne hadde noen gang søkt om dette. I avslaget ble det vist til e-posten fra sykehjemslegen om manglende samtykkekompetanse som var sendt samme dag til journalist Ingunn Røren. I BTs helt generelle henvendelse om pasientkontoer var ikke Jannes navn nevnt noe sted.

I ettertid mener vi likevel at vår åpenhet åpnet flere dører enn den lukket, den virket tillitsskapende – noe som var helt avgjørende i arbeidet.

7.10: Etiske dilemmaer

Rippe opp i vonde minner

Ronny hadde ruset seg tungt fra han var 12 år for å slippe å huske. Kunne han, som nå gikk på metadon og hadde det stabilt på Botreningssenteret, gå på en sprekk? Janne slet med traumer og mareritt. Kunne marerittene bli verre, og spiseforstyrrelsene komme tilbake?

Vi diskuterte dette grundig med begge to. Janne var helt bestemt på å gjennomføre saken, hun fremstod som sterk, og hadde galgenhumor. På Botreningssenteret hadde Ronny flere ansatte han kunne snakke med underveis. Nettverket vurderte vi som en forutsetning for at vi kunne gå såpass tett på Ronny som vi gjorde.

Ukjent familiehistorie

Ingen i familien hadde totalbildet i familiehistorien. Underveis fant vi fakta av sensitiv art som ikke var kjent tidligere, blant annet om farskap. Ronny trodde blant annet at han og Janne hadde samme far. Det har de ikke, Ronnys far er Jannes stefar. Janne visste heller ikke at den ene halvsøsteren var død. I legejournalene til moren sto intime detaljer og ukjent historikk.

Vi informerte Janne og Ronny løpende om hovedlinjene i det vi fant ut. Når det gjaldt detaljnivået måtte vi bruke magefølelsen, og vurderte hva som burde formidles, og hva som kun ville oppleves som sårende. Farskapet måtte vi formidle til Ronny ettersom det kom til å komme på trykk. Samme vurdering gjaldt for søskenparets halvsøster, som var død av kreft. Det var bare Ronny som ikke visste at Janne hadde en annen far. Ronny tok dette svært tungt.

Hvem skulle identifiseres i saken?

Janne og Ronny var selv helt klare på at de ikke hadde noe å skamme seg over, og ville stå frem med fullt navn og bilde. Vi vurderte konsekvenser av så massiv eksponering av begge to. Janne er lite ute i det offentlige rom og slipper blikk i kassakøen. Hun er ikke i jobb, hun har ikke barn, og hennes lille nettverk visste om historien. Den største konsekvensen ville forhåpentligvis bli at hun fikk et bedre liv. Ronny er mer ute i byen enn Janne, men ellers gjaldt de samme vurderingene for ham.

Vi anonymiserte begge foreldrene, selv om de indirekte ble identifisert gjennom barna. Stefaren ville vi anonymisere fordi vi omtalte de påståtte overgrepene mot Janne, men på publiseringstidspunktet var ikke saken anmeldt. Moren er død, og kan ikke forsvare seg eller gi tillatelse til å beskrive hennes tunge sykdomshistorie. Detaljene om morens siste dager beskrev en uverdig situasjon.

Forhold som ikke var anmeldt

Hvor langt kunne vi gå i å beskrive seksuelle overgrep som ikke var anmeldt? Vi valgte å skrive om de påståtte overgrepene mot Janne, fordi vi hadde informasjon fra flere kilder. Janne selv, brevene, venninnens dagbøker, pluss flere voksne som fikk høre om overgrepene fra Jannes mor, pluss at psykiateren som behandlet Janne ikke var i tvil om at hun var misbrukt.

7.11: Tilsværunden.

Hvem kunne stilles til ansvar? Da vi hadde oversikt over hvilke etater som visste hva år for år, måtte historisk kontekst på plass. Barnevernsloven, som pålegger kommunene å ivareta sikkerheten til alle under 18 år, var gjeldende da Janne ble født i 1973. Ronny fylte 18 år i 1996, så perioden da Janne og Ronny var barn strakk seg samlet sett over 23 år.

Vi måtte finne ut hvem som hadde plikt å melde fra om omsorgssvikt, og hvem som hadde ansvar for å ta grep. Sosialtjenesten over hele landet undergikk store reformer på 70-, 80- og 90-tallet. For å kartlegge ansvarsforholdene til enhver tid, innhentet vi gamle lovtekster, rundskriv og retningslinjer fra departementene.

Et eksempel: Vi lurte på om familien hadde vært i befatning med helsestasjoner da søsknene var babyer, og hvilke rutiner helsesøstre hadde for å melde fra om mistanke om vanskjøtsel på 70- og 80-tallet. Helsedirektoratet fant ikke så gamle retningslinjer. Landsgruppen av Helsesøstre i Norges Sykepleierforbund satte oss i kontakt med helsesøsterveteran Torunn L. Ringheim på Voss som sa: *«Distriktslegen var ofte den som ble kontaktet både av helsesøstre og naboer og andre med bekymring for barn. Hjelpetiltakene til barnefamilier var heller ikke mange og det er vel bakgrunnen for at det var lite det ble varslet om bekymringer for barn. Hva skulle en tilby??»*

Vi satt på mange bekymringsmeldinger, så hvorfor skjedde det så lite? Vi gjorde flere bakgrunnssamtaler med fotfolket som drev med hjemmebesøk i Loddefjord. Dag Skilbred, barnevernskonsulent Loddefjord i 1982 til 1987, fortalte i detalj om det tidvise kaoset på sosialkontoret, at papirarbeidet ble gjort, men at økonomiske problemer fikk førsteprioritet.

Øyvind Christiansen, tidligere barnevernskonsulent og barnevernsforsker, fortalte om de skrale ressursene til å følge opp bekymringsmeldinger. Harald Andersen, tidligere lensmann på Laksevåg, fortalte at politifolk ofte arresterte bråkebøttene, men at de slapp ut igjen etter kort tid. Noen ganger tok de barnet med seg, mens andre ganger prioriterte de andre ting. Disse historiene var svært viktig for å forstå hvordan så mange alarmklokker ringte uten at barna fikk det bedre.

Inspirert av Uppdrag Gransknings i SvTs "line by line"-faktasjekk, systematiserte vi tilsvarene slik: Vi gikk igjennom hele historien setning for setning, og noterte ned alle påstander i et skjema. Samtlige opplysninger ble faktasjekket mot våre dokumenter. Etterpå gikk vi igjennom listen med påstander på nytt, og startet ringerunden slik at alle ansvarlige fikk muligheten til samtidig imøtegåelse.

Påstand	Hvor i artikkelen?	Kilde/Dokumentert hvor	Ansvarlig person/etat
"For en tid tilbake var sosialkontoret her....vi regnet med at de ville hjelpe oss, i alle fall LITT. Men det gjorde de altså ikke"	Del 1, side 1		
	del 1, side 2		
	del 1, side 2		
ull på foreldresamtale	del 1 side 4		
Hvis hun ikke jobber nok i huset blir	del 1 side 4		
kaster salongbordet mot	del 1 side 6		
Janne får sin egen omsorgssvikt godkjent som valgfag	del 1 side 8		
	del 1 side 9		
"Tante Bente varsler sosialkontoret, men ser at lite skjer"	del 1, side 9		
Politimennene og legen ser de			

Flere av sosialsjefene i de aktuelle bydelene var døde. Andre ville ikke kommentere saken. I og med at svikten var så total og omfattet hele det offentlige systemet, ble det naturlig å gå direkte til daværende byrådsleder Monica Mæland for å få tilsvar.

Vi informerte kommunens ledelse om at vi hadde en spesiell sak som strakk seg over et langt tidsrom, og tilbød dem å lese gjennom saken før den kom på trykk. Saken ble delt i to deler (se punkt om fortelling og formidling på s. 32). Halvannen uke før publisering inviterte vi kommunen til BT for å lese del 1, og fire personer stilte. Det var Mælands rådgiver Haakon Thuestad, informasjonsdirektør Eva Hille, etatsjef Anne-Lise Hornæs i etat for barn og familie og informasjonsrådgiver Endre Hovland. De kunne notere underveis, men fikk ikke ta med seg printene fra redaksjonen.

Neste morgen sto byrådsleder Monica Mæland i resepsjonen sammen med kommunaldirektør Robert Rastad og rådgiver Thuestad, og ba om å få lese saken. Mælands umiddelbare reaksjon var:

– Jeg har jobbet med barnevernssaker i flere år og sett det meste. Nå er jeg stum.

Del 2 tok vi med til Mælands kontor, der byrådslederen selv stilte med kommuneadvokaten og syv andre representanter fra kommunens ledelse. En av årsakene til at kommunen involverte så mange ledere, var at de også på dette stadiet var usikre på hvordan de skulle håndtere spørsmålet om samtykkekompetanse.

Tilsvaret fra stefaren

I saken fremkom alvorlige beskyldninger mot Janne og Ronnys foreldre om seksuelle overgrep, vold og vanskjøtsel. Moren var død, og kunne derfor ikke forsvare seg. Det var en viktig årsak til at hun ble anonymisert. Stefaren hadde åpenbart krav på tilsvar.

Vi visste at Jannes stefar var i live. Han var beskrevet som en alkoholisert, voldelig overgriper, med et voldsomt temperament. Vi ventet til rundt en uke før publisering før vi oppsøkte ham, av hensyn til Jannes sikkerhet og risikoen for at han ville oppsøke henne.

Ingen i Jannes familie hadde hatt kontakt med stefaren på mer enn 10 år. Fordi vi ikke visste noe om stefarens tilstand i dag, holdt vi leiligheten under oppsyn i flere dager. Stefaren åpnet døren da vi banket på, og fremsto svekket av både alderdom og sykdom. Innledningsvis forklarte vi at vi laget en sak om familier som bodde i Loddefjord på 80-tallet, og sosialkontoret på den tiden. Sosialkontoret var han sint på, så han slapp oss inn. Vi lot ham fortelle fritt om livet i Loddefjord. Han beskrev sin ekskones manglende omsorgsevne i detalj, og det stemte godt overens med det vi visste. Stefaren mente sosialkontoret helt klart burde grepet inn, men kunne ikke se at han selv skulle gjort noe for å bedre barnas situasjon. Etterhvert konfronterte vi ham direkte med anklagene om vold og overgrep. Han benektet alt.

Vi gjorde det klart at vi hadde fått opplysninger fra Janne og Ronny, men var påpasselig med å ikke si hvor de bodde i dag. Mer enn ti år tidligere hadde han besøkt Janne på sykehjemmet, men nå klarte han ikke å huske navnet på sykehjemmet. Han hadde ingen anelse om hvor Ronny befant seg.

Journalistene spurte om han hadde bilder av sønnen og stedatteren. Han kom med et fotoboks-bilde av Janne og Ronny og samtykket til at vi skulle få bruke det. Bildet ble brukt som coveret på BTMagasinet. På spørsmål om vi kunne få ta bilde av ham, sa han ja, og stilte ingen vilkår om anonymisering. Intervjuet varte i halvannen time.

Like før publisering oppsøkte vi stefaren igjen. Vi ønsket å forsikre oss om at han hadde forstått at dette var en sak som skulle på trykk, og at den handlet om ham og hans familie. Vi leste opp alt vi hadde skrevet om ham direkte, og det som berørte ham. Han reagerte på det som handlet om overgrep, ellers samtykket han til resten. "Sånn var det", sa han. Intervjuet varte i en time.

Etter at saken hadde vært på trykk ringte vi til stefaren for å høre hvordan det gikk. Han uttrykte igjen at han var uenig i overgrepsanklagene, men at han ellers hadde det greit.

7.12: Slik samarbeidet vi med Janne og Ronny.

Siden arbeidet pågikk over et halvt år, dro vi jevnlig til institusjonene for å informere om fremdriften. Tilliten mellom oss og Janne og Ronny ville bli helt avgjørende for å komme i land. Vi kvalitetssikret også sitater og fakta underveis, fordi vi ikke ville komme i en situasjon der Janne og Ronny måtte sitatsjekke over 20 sider i siste liten.

Vi strakk oss lenger enn vanlig i å involvere hovedpersonene i vårt arbeid. Hverken Janne eller Ronny eier en PC. Janne hadde aldri sett levende bilder av seg selv, og visste ikke hva internett var. Hver for seg var Janne og Ronny på besøk i redaksjonen for å se hvordan vi jobbet. De fikk se prosjektrømmet med bilder av seg selv, stilte spørsmål om alt de lurte på, og fikk se hvordan nettversjonen kom til å se ut.

Janne besøker prosjektrummet i BT.

Ronny på rommet sitt i Botreningssenteret.

Vi hadde også en tett dialog med Dagmar og Kristin. Vi var avhengig av at alle fire var komfortable med det som kom på trykk. Vi lot derfor alle fire lese den ferdige teksten i sin helhet, og detaljer ble korrigert og diskutert.

Dette bidro til at Janne og Ronny var godt forberedt da saken kom på trykk. Etter publisering har vi holdt kontakten med Janne og Ronny, både i forbindelse med oppfølgingssaker og for å forsikre oss om at det går bra med dem etter all oppmerksomheten.

7.12: Formidling og presentasjonen av historien

Bruk av fortellende journalistikk

Tradisjonelt, gravende nyhetsarbeid formidlet med litterære virkemidler gir fortellende journalistikk. Vi ønsket ikke å bruke et knallhardt nyhetsspråk, så en fortellende form var et bevisst metodevalg helt fra starten, og påvirket hvilken informasjon vi lette etter. Vi noterte ned alle små detaljer vi kom over underveis. Jannes oransje og brune ransel er ikke viktig for å dokumentere omsorgssvikten, men den kan hjelpe leseren til å se syvåringen for seg.

Deling i to kapitler

Journalistene hadde et sterkt ønske om å dele avsløringen opp i to kapitler, der utfallet skulle avsløres først på dag to. Ledelsen mente todelingen var et sjansespill. Det mest vanlige i en avsløring – og det tryggeste – er å slå opp konsekvensene på dag en. Eks: “Janne havnet i rullestol etter årevis med misbruk og omsorgssvikt”. Jannes barndom og Jannes situasjon i dag er begge vonde å svelge. Vi mente bestemt at en typisk nyhetstittel ville gjøre det umulig å ta inn over seg begge dimensjonene på en gang.

Oppveksten og omsorgssvikten ble dokumentert på lørdagen. Først søndagen møter leseren Janne og Ronny i dag, og forteller hvordan det har gått med dem.

Storymapping

Alt som sto i den omfattende, ferdige versjonen av tidslinjen var viktig. Hvordan skulle vi velge ut hva som skulle med i teksten, og hva som skulle ut? På dette punktet fikk vi helt nødvendig ryddehjelp fra journalist Christina Pletten i BT som coachet teksten. Hun hjalp oss å definere følgende utfordringer og løsninger:

Utfordring: Definere hovedstolpene i fortellingen. Hva er absolutt nødvendig å ta med?

Slik løste vi det: 1: Langvarig omsorgssvikt. 2: Oppvekstmiljøet i Loddefjord. 3: Forholdet mellom alle fire familiemedlemmene. 4: Morens forhistorie. 5: Vennskapet mellom Janne og Kristin. 6: Jannes brev til Kristin. 7: De offentlige dokumentene/etatene/ansatte. 8: Søskenkjærligheten mellom Janne og Ronny. 9: Lyspunktene som gjorde at de ville leve. 10: Hvordan det går med Janne og Ronny i dag. Alt som ikke passet inn under et av disse punktene, kunne så velges bort.

Utfordring: Å gjøre en vond historie leselig.

Slik løste vi det: De små lyspunktene i Janne og Ronnys liv kunne fort ha veket for all den tunge dokumentasjonen vi satt på. Flere steder i teksten valgte vi heller det motsatte, slik at leserne skulle orke å lese videre. Vekslingen mellom tungt og litt lettere var også avgjørende for hvilke utdrag fra Jannes brev vi brukte i teksten, og hvilke barnebilder som illustrerte saken.

Utfordring: Finne struktur på del 1 og 2.

Slik løste vi det: Vurderingene i del 1: Vi startet med den kollapsen i år 2000, fordi scenen inkluderer tre av hovedpersonene, og skildrer hvor galt det gikk med Janne, Ronny og moren uten å røpe at Janne blir hjerneskadet – sistnevnte måtte vi unngå. Vi valgte å la del 1 gå i ring tilbake til samme scene, slik at vi kunne legge inn en cliffhanger. «*Leppene blir blå. Så stopper hjertet.*» På den måten skulle leserne bli drevet til å lese del 2 dagen etter. De eneste gangene vi møter direkte tale fra Janne og Ronny selv, var igjennom noen få uthevede sitater. Vi valgte å være sparsomme med bruken, slik at ordene skulle slå hardere. Slik fortalte vi leseren at Janne og Ronny begge er i live i dag, uten å gi utfallet.

Vurderingene i del 2: I del 1 var det så mange karakterer at vi fjernet stemmen til Jannes bestevenninne. På den måten ble det knyttet større spenning rundt hvordan Kristin opplevde Jannes familie. Slik ble historien ikke bare en historie om en vond barndom, men om vennskapet som tåler alt. Morens forhistorie ble tatt ut av del 1 fordi teksten ikke tålte flere hopp i tid. Del 2 var mer kronologisk oppbygget, og tilbakeblikket på morens liv ble derfor et fint brudd i teksten.

Vi valgte å inkludere omstendighetene rundt morens død, fordi det viste Ronnys sterke bånd til henne helt frem til hun døde. Scenen der Janne er den eneste tilstede i morens begravelse viser Jannes styrke, verdighet og evne til tilgivelse.

Multimedieversjonen

Lenge før manuset var klart skrev journalistene ut viktige scener om Janne og Ronnys liv. Multimediejournalist Thomas Orten og videojournalist Ronald Hole brukte scenene til å bestemme hvilke deler av historien som skulle visualiseres.

Ettersom papirversjonen kun brukte barnebilder som visuelle elementer, kunne mye av det andre ekstramaterialet brukes på nettet. Fordi vi hadde originalene til de håndskrevne brevene ble det et bærende visuelt element i nettversjonen.

På grunn av den relativt store variasjonen i informasjon – fra bilder til dokumenter og brev – ble det klart at malen måtte være fleksibel. Det vil si at elementene måtte kunne endres helt frem til publisering. Det viste seg nødvendig.

En ung skuespiller fra DNS leste opp utdrag fra brevene. Lyden av en jentestemme bidro til å understreke kontrasten mellom uskylden hos barnet, og vokseninnholdet i brevene.

Multimedieversjonen ligger her: <http://multimedia.bt.no/janne/>

8. Konsekvenser av saken

- En større granskning i Bergen kommune ble satt i gang. Over 20 ansatte fra flere etater jobbet fulltid eller deltid med å finne ut hvordan den langvarige svikten kunne skje. Etter at kommunen hadde gravd i sine egne arkiver i et halvt år, hadde de fremdeles ikke svar til Janne og Ronny på hva som hadde gått galt. I et møte mellom advokat Ottesen og kommunen i november ble det oppdaget at advokaten hadde dokumenter som kommunen manglet. Disse dokumentene ble kopiert opp og gitt til kommunen.
- Daværende byrådsleder Monica Mæland ba søskenparet om unnskyldning på vegne av det offentlige for det totale sviket de ble utsatt for.
- Janne fikk utnevnt hjelpeverge, advokat Stein Erik Ottesen. Frem til BT omtalte saken, hadde hun i 13 år vært uten noen som kunne ivareta hennes interesser.
- Advokat Stein Erik Ottesen varslet krav om et millionbeløp i erstatning til Janne og Ronny fra Bergen kommune, for en ødelagt barndom og fremtidig tapt arbeidsfortjeneste. Erstatningssaken er ikke avgjort ennå.

- Juni 2013 anmeldte Janne stefaren for seksuelt misbruk igjennom store deler av oppveksten. I politiavhør forklarte hun om særdeles krenkende og smertefulle overgrep, som startet før skolealder. Stefaren ble mistenkt for overgrepene, og avhørt i saken. Saken ble henlagt fordi saken var foreldet.
- Janne fikk sitt høyeste ønske oppfylt: etter 13 år traff hun lillebroren Ronny igjen.
- I hele oppveksten sa Janne og Ronny ifra hvordan de hadde det, uten at de ble tilstrekkelig hørt. Etter at saken sto på trykk ble Ronny invitert til møte med byrådsleder Monica Mæland i toppetasjen på Rådhuset. Hun lyttet til Ronny, gjentok unnskyldningen, og lovet at han skulle få oppfølging i form av terapi.
- Ronny hadde søkt Senter for Krisepsykologi om hjelp til å bearbeide traumer tidligere, men fått avslag. Etter at saken sto på trykk fikk han tildelt 30 timer med krisepsykolog av kommunen, noe Ronny selv sier han har stort utbytte av.
- Janne har høsten 2013 vært på et lengre utredningsopphold på en annen institusjon. Hun har hatt i høst hatt flere timer med logoped, og snakker merkbart tydeligere nå enn da vi møtte henne første gangen. Bedre evne til å uttrykke seg har direkte sammenheng med økt livskvalitet for Janne. Hjelpevergen har bedt om en oversikt over hvilke behandlingstilbud hun får, for å sikre at hun får den behandlingen hun har krav på.
- Janne, som har vært på sykehjem siden hun var 27 år, hadde et ønske om et mer aktivt og sosialt liv. Etter at historien hennes ble offentlig kjent, har hun fått oppfylt ønsket sitt om å få sitte på med en Harley. MC-klubber i bergensdistriktet sto nærmest i kø for å ta med Janne ut på tur, og hun har flere stående tilbud hun kan benytte seg av senere.
- De siste 13 årene er det kun to personer som har besøkt Janne jevnlig. Etter at historien hennes ble kjent, er hennes sosiale nettverk utvidet. Bente Liland, tidligere barnepleier for familien, fant Janne igjen etter 20 års leting. Liland og hennes familie besøker nå Janne ukentlig, og tar henne som oftest med ut på tur. Flere barndomsvenninner, som ikke har visst hvor Janne var, har også besøkt henne.
- Da vi oppsøkte Jannes stefar for tilsvarende, la vi merke til barnevognen som sto utenfor den naboileiligheten. Mannen vi skulle besøke var beskyldt for overgrep mot barn, alle andre vi møtte i den kommunale blokken virket ruset. Da slo tanken oss: hvordan har egentlig barn i kommunale leiligheter det i dag? Det førte til en serie saker der vi avslørte at flere barnefamilier er plassert i svært belastede boligkompleks, omgitt av rusmisbrukere, bråk og politiutrykninger døgnet rundt. Saken førte til at Fylkesmannen i Hordaland opprettet tilsynssak mot Bergen kommune, og konkluderte med at kommunen hadde brutt loven i forbindelse med plasseringen av den ene familien. Familien fikk flytte til en ny leilighet bare dager etter at saken sto på trykk. På grunnlag av artiklene satte kommunen i gang en større opprydning i et stort kommunalt anlegg med 48 leiligheter, der flere

bråkmakere ble kastet ut. En småbarnsmor fikk startlån av kommunen for å få seg mer egnet bolig. Kommunen varsler endring i Boligmeldingen.

- I kjølvannet av Janne-saken fortalte mangfoldige lesere at omfanget av omsorgssvikt på 80–og 90–tallet var mye større enn mange er klar over. Mange skrev det samme om dagens situasjon. Journalist Ingrid Fredriksen og Bjørn Asle Nord jobber nå med en serie som har som hensikt å dokumentere dette, samt at omfanget i dag er langt høyere enn offisielle tall viser. Publisering våren 2014.

9. Kildeliste.

Saken er basert på intervjuer med:

Janne Mai Lothe Eliassen, Ronny Arne Lothe Eliassen, Kristin Whitehouse (Jannes venninne) Jannes stefar som er Ronnys far, Dagmar Løndal (Jannes nærmeste pårørende, kusinen til hennes avdøde mor), Bente Liland, tidligere barnepleier, Harald Andersen, tidligere lensmann i Laksevåg, Øyvind Christiansen (har skrevet doktorgrad om barnevernets rolle), overlege Carmen Escobar Kvitting ved Barne– og Ungdomspsykiatrisk Poliklinikk på Haukeland Universitetssykehus, Dag Skilbred (barnevernskonsulent på Laksevåg fra 1982 til 1987), tidligere rektor Sigrun Eckhoff på Adventkirken skole, Andrew Liddle (eks–mannen til Janne og Ronnys mor), Ena Liddle (Andrew Liddles nåværende kone, tidligere barnepike for Janne og Ronnys halvsøsken), Turid Liddle (Janne og Ronnys halvsøster), enkemannen etter søskenparets yngste halvsøster, Evy Sæthre (Jannes venninne), Christel Dahle (Jannes venninne), andre familiemedlemmer og slektninger, tidligere naboer i Vadmyra, Rolf Nilsen og Jan Sivertsen (vaktmestere i Vadmyra), prost Magnar Utle, begravelsesagent Johannes Blom, kilder i Bufetat, Helse– og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Sykepleierforbundet, Landsgruppen av helsesøstre, Bergen kommune.

Saken er basert på følgende dokumenter:

- Adresselister for Janne, Ronny og begge foreldrene fra 1981 – i dag fra Folkeregisteret Skatt Øst / Sentralkontoret for Folkeregistrering.
- Bosteder, fødselsdatoer, utdanning og yrker for familien fra 1933 – 1981, registrert på hovedregistreringskortet hos Folkeregisteret, arkivert i Bergen Kommune.
- Opplysninger rundt morens første og andre ekteskap, fra Statsarkivet i Bergen.
- Registerkortet fra Familie– og sosialavdelingen hos Fylkesmannen i Hordaland, for data om separasjon og skilsmisse.
- Jannes elevkort, med lister over hvilke skoler hun hadde gått på, samt navn på noen lærere.
- Opplysninger om eierforhold av leiligheten i Vadmyra, samt lister over beboere som har bodd i Vadmyra siden 1981 frem til i dag, fra StorBergen Boligbyggelag.
- Jannes karakterkort fra flere klassetrinn, med informasjon om fravær og manglende karaktergrunnlag.

- Jannes avsluttende vitnemål fra grunnskolen, som viser at hun ikke gjorde ferdig skolen.
- Brev fra Møllebakken skole, om at Janne ikke har fullført grunnskolen, samt andre dokumenter og brev om Jannes hjemmesituasjon.
- Mikrofilm: Kunngjøring i BT fra september 1989 med varsel om at stefarens leilighetens må tvangsselges pga. gjeld, og kunngjøring om gjennomført tvangssalg oktober 1990.
- Brev om at Ronny meldes til PPT Laksevåg.
- Vurderinger og notater fra rektor, lærere og undervisningsinspektør i forbindelse med Jannes innleggelse på Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) på Haukeland Sykehus i 1990.
- Bekymringsmelding fra skole til PPT Laksevåg om Janne.
- Psykolograpport, samt søknad om innleggelse og behandling for Janne på BUP.
- Bekymringsmeldinger om alvorlig omsorgssvikt og vanskjøtsel fra flere skoler til sosialkontor angående Ronny.
- Kommunikasjon mellom Helse og sosiale tjenester og Rothaugen skole om Ronny.
- En rekke referater fra flere tverretatlige samarbeidsmøter vedrørende Ronny, som inneholder vurderinger fra barnevern, sosialkontor, støttekontakt, og notater om manglende skolegang. Notat fra sosialkontor etter hjemmebesøk hos Ronny og moren. Vurdering fra barneverntjenesten som mener det er grunnlag for omsorgsovertagelse av Ronny, noe som ikke blir gjennomført. Notat fra Solhaug Skole, der Ronny blir plassert i klasse med elever med Downs syndrom. Vurdering fra hjemmehjelpstjenesten om morens situasjon.
- Opplysninger fra Bergen Kirkelige Fellesråd om Jannes mormor, og data fra Akasia og Kirketorget angående morens dødsfall, bisettelse og gravplass.
- Jannes legejournaler som inneholder utredninger og vurderinger fra psykologer og overleger om Jannes fysiske og psykiske helse, bl.a. under innleggelse på Barnepsykiatrisk på Haukeland, samt rapporter og forslag til tiltak ovenfor Jannes familie.
- Jannes legejournaler som dokumenterer årsak til kollapsen, og vurderinger av taleevne, psykisk og fysisk helse etter hun våkner opp fra koma. Journalen slår fast at "pasienten er misbrukt".
- Legejournalene til Jannes mor inneholder notater om medikamentbruk, fysisk og psykisk helsetilstand tilbake til 60-tallet, beskrivelser av familiens situasjon, samt brev moren har skrevet til legen.
- Papirer fra Overformynderiet om arveoppgjøret etter Jannes mors dødsfall.
- Utredninger og evalueringer fra Bergen Voksenopplæring om Janne, som inkluderer vurdering av taleevne, og sakkyndigrapport av psykolog om psykisk tilstand etter at hun flyttet til Midtbygda Sykehjem.
- Vurdering fra Logopedisk Klinikk under Hordaland Fylkeskommune, om sosiale opplysninger, og opptreningspotensial.
- I tillegg: 11 års brevveksling, i alt 31 brev, mellom Janne Eliassen og Kristin Whitehouse, samt dagboknotater fra Evy Sæthre og Kristin Whitehouse, og lovtekster fra forskjellige etater og departement fra 70-, 80- og 90-tallet.

10. Vedlegg.

A: Legeerklæring fra sykehjemslegen

Lene Vie

Sykehjemslege

Midtbygda Sjukeheim

Pb. 98, Ulset

5873 Bergen

12.03.13

Bergens Tidende

v/Ingunn Røren

Legeerklæring

For bruk ved utlevering av personlige dokumenter fra byarkivet eller lignende instanser vedr.: Janne Mai Lothe Eliassen, f.: 28.05.1973, adr.: Midbygda Sjukeheim, Åsane Senter 1, 5116 Ulset.

Det bekreftes at Janne Mai Lothe Eliassen på grunn av sin helsetilstand ikke er i stand til å møte opp personlig for å få utlevert personlige dokumenter. Slike dokumenter kan utleveres etter avtale med nærmeste pårørende og/eller hjelpeverge.

Med vennlig hilsen

Lene Vie (Sign.)

Sykehjemslege

B: Vitneerklæring fra Kristin

Vedlegg

Bergen 12.02.13

Vitneerklæring fra Kristin Whitehouse

Jeg, Kristin Whitehouse (gift Whitehouse, født Tømmervaag), født 24.05.1973, var til stede på møtet mellom Janne Mai Eliassen, født 28.05.1973, og journalistene Ingunn Røren og Ingrid Fredriksen i Bergens Tidende. Møtet fant sted i Eliassens leilighet i Bokollektivet ved Midtbygda Sjukeheim 5. februar 2013 kl. 12.00.

Jeg bekrefter herved at Janne Mai Eliassen under dette møtet samtykket til at Bergens Tidende skal få innsyn i dokumenter knyttet til hennes oppvekst og nåværende situasjon.

Janne Mai Eliassen har en hjerneskade, og kan grunnet funksjonshemming ikke signere sitt eget samtykke. Hun har siden år 2000 bodd i Bokollektivet ved Midtbygda Sjukeheim.

Jeg har vært nær venninne med Janne Mai Eliassen siden 1981. I barndommen og oppveksten hadde vi svært tett kontakt, og jeg har god kjennskap til Eliassens familiesituasjon. Hun var funksjonsfrisk frem til 1997. Jeg har besøkt Eliassen jevnlig siden hun ble flyttet til Midtbygda i 2000.

Min vurdering er at Janne Mai Eliassen forstår hva det innebærer at Bergens Tidende får tilgang til alle dokumenter som kan belyse hennes barndom, oppvekst og skolegang. Denne vurderingen gjør jeg både ut fra slik Janne var som person før hun ble hjerneskadet, og slik hun fremstår nå.

C: Dagmar signerer for Janne

	Dagmar Ingunn Agnethe Løndal
Byarkivet postboks 7700 5020 Bergen v/ Ragnhild Botheim	
Søknad om innsyn	
Jeg, Dagmar Ingunn Agnethe Løndal, født 17.03.1938, personnummer nærmeste pårørende for Janne May Eliassen, født 28.05.1973, personnummer med fast adresse på Bokollektivet ved Midtbygda Sjukeheim, bekrefter at Janne May Eliassen ønsker utlevert sine journaler fra Byarkivet, og all dokumentasjon knyttet til hennes navn som Byarkivet måtte ha (se eget vedlegg).	
Janne May Eliassen er funksjonshemmet og har ikke motorikk til å signere brevet selv. Jeg signerer derfor på Janne May Eliassens vegne.	
All dokumentasjon kan sendes til Janne May Eliassens folkeregistrerte adresse: Janne May Eliassen, Bokollektivet ved Midtbygda Sjukeheim, Postboks 98 Ulset, 5873 Bergen.	
Bergen, 8. mars 2013	
	
Dagmar Ingunn Agnethe Løndal	